

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄- ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄
ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο
(Άρθρο 40 παρ. 1 Κ.τ.Β.)

Στην Αθήνα, σήμερα, 14 Οκτωβρίου 2025, ημέρα Τρίτη και ώρα 13.15΄, στην Αίθουσα Γερουσίας του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων υπό την προεδρία του Προέδρου της, κ. Αθανασίου Καββαδά, με θέμα ημερήσιας διάταξης: «Συζήτηση επί του προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026».

Στη συνεδρίαση παρέστησαν ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Αθανάσιος Πετραλιάς, η Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, κυρία Παυλίνα Καρασιώτου, καθώς και αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής, αφού διαπίστωσε την ύπαρξη απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έκανε την α΄ ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ.: Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Μπουκώρος Χρήστος, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καββαδάς Αθανάσιος, Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κρητικός Νεοκλής, Κωτσός Γεώργιος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπαρραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Πασχαλίδης Ιωάννης, Σκόνδρα Ασημίνα, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Συρεγγέλα Μαρία, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Σταρακά Χριστίνα, Γεροβασίλη Όλγα, Καραμέρος Γεώργιος, Μπάρκας Κωνσταντίνος, Τσοκάνης Χρήστος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Βορύλλας Ανδρέας, Καραγεωργοπούλου Ελένη, Βρεττός Νικόλαος, Μάλαμα Κυριακή και Σαλμάς Μάριος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι αρχίζει η τρίτη και τελευταία συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Οικονομικών Υποθέσεων στο πλαίσιο της συζήτησης επί του προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2026.

Όπως γνωρίζετε, η συζήτηση διεξάγεται σε τρεις συνεδριάσεις. Κατά την πρώτη συνεδρίαση τοποθετήθηκαν οι Γενικοί Εισηγητές των Κοινοβουλευτικών Ομάδων ενώ στη δεύτερη παρουσιάστηκαν οι θέσεις των Ειδικών Εισηγητών. Στο πλαίσιο της σημερινής συνεδρίασης θα τοποθετηθούν οι Βουλευτές που έχουν εγγραφεί στον κατάλογο των ομιλητών. Όποιος άλλος συνάδελφος επιθυμεί να λάβει το λόγο παρακαλώ να ενημερώσει τη Γραμματεία της Επιτροπής. Υπενθυμίζεται ότι ο χρόνος ομιλίας για τους συγκεκριμένους Βουλευτές είναι τα 6 λεπτά, με ανοχή.

Είναι μαζί μας ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο κ. Αθανάσιος Πετραλιάς και η Γενική Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, κυρία Παυλίνα Καρασιώτου.

Θα δώσω τον λόγο στον κ. Γεώργιο Κωτσό, Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, για 6 λεπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΤΣΟΣ: Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Υπουργέ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, νομίζω ότι είναι κατανοητό σε όλους μας ότι και ο φετινός Προϋπολογισμός συντάσσεται μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον, σε συνθήκες εμπορικής και οικονομικής αβεβαιότητας, γεωπολιτικών εντάσεων στην Ουκρανία και στη Μέση Ανατολή, γεγονός που ενισχύει τον προστατευτισμό και επιβάλλει δασμούς. Βέβαια, είναι αλήθεια ότι οι εξελίξεις που είχαμε στη Μέση Ανατολή, το τελευταίο διάστημα, δημιουργούν ένα φως ελπίδας που έχω την αίσθηση ότι μπορεί να επηρεάσει θετικότερα τις συνθήκες και στη χώρα μας και τα οικονομικά δεδομένα.

Παρ' όλα αυτά, λοιπόν, η ελληνική οικονομία καταγράφει υψηλό ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται στο 2,2% για το 2025 και στο 2,4% για το 2026. Σημαντικό ρόλο στον ρυθμό ανάπτυξης παίζουν οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις που έχει πάρει κατά καιρούς η Κυβέρνησή μας. Την τελευταία εξαετία 83 φόροι έχουν μειωθεί. Από αυτούς, οι 20 αφορούν τη βιομηχανία και αναμένονται οι φορολογικές ρυθμίσεις που έχουν εξαγγελθεί στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης να ενισχύσουν το διαθέσιμο εισόδημα των οικογενειών, των νέων, της μεσαίας τάξης. Με τις συνεχείς αυξήσεις του κατώτατου μισθού -που πετύχαμε- αυξήθηκε η ιδιωτική κατανάλωση, αυξήθηκε η απασχόληση και επί της ουσίας ανασχέθηκαν οι επιπτώσεις από την ενεργειακή κρίση, τις πληθωριστικές πιέσεις στην ιδιωτική κατανάλωση και επένδυση.

Μάλιστα, εδώ, θα ήθελα να σημειώσω κάτι, γιατί, κατά καιρούς λέγεται από την αντιπολίτευση, ότι τα υπερπλεονάσματα προέρχονται από την υπερφορολόγηση. Σύμφωνα με αυτά που κατέθεσε και στην Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού, του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους ο επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού της Βουλής, ο κ. Τσουκαλάς, αυτά τα πλεονάσματα προέρχονται από την αύξηση της κατανάλωσης αφενός, από τη μείωση και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής και βεβαίως από τους αναπτυξιακούς δείκτες που παρουσιάζει η Χώρα μας. Εδώ, να σημειώσω ότι, οι εξαγωγές το 2019 ήταν περίπου στα 70 δισεκατομμύρια ευρώ, το 2025 ξεπερνούν τα 100 δισεκατομμύρια ευρώ. Καταλαβαίνετε, λοιπόν, ότι βρισκόμαστε σε μία ανοδική πορεία, σε μία θετική εξέλιξη για την οικονομία μας. Έχουμε, λοιπόν, αύξηση των επενδύσεων από το 4,5% το 2024 σε 5,7% το 2025 και αναμένεται το 2026 να φτάσει στο 10,2%.

Η αύξηση των επενδύσεων αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση στην ευρωζώνη για το 2025 και τη μεγαλύτερη αύξηση στην Ευρωζώνη όσο και στην Ε.Ε. των 27 και το 2026. Να σημειώσω κάποιους παράγοντες που έχουν επιδράσει θετικά, όπως είναι η αύξηση του κατώτατου μισθού, σωρευτικά, της τάξης του 35,4%, με στόχο να διαμορφωθεί ο κατώτατος μισθός στα 950 ευρώ τον Απρίλιο του 2027, τη μείωση στις ασφαλιστικές εισφορές τα τελευταία έτη, την εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας εργασίας η οποία συνέβαλε στην καταγραφή των πραγματικών όρων απασχόλησης και την αύξηση των αποδοχών των εργαζομένων, τη στήριξη των συνταξιούχων, την αύξηση των μόνιμων διορισμών των εκπαιδευτικών -πάνω από 40.000 μόνιμοι διορισμοί-, την αναμόρφωση του μισθολογίου των Ενόπλων Δυνάμεων και των λοιπών ένστολων, την κατάργηση του ΕΝΦΙΑ για τα χωριά μέχρι πληθυσμού των 1.500 κατοίκων, ενισχύοντας έτσι την αποκέντρωση και τον επαναπατρισμό πίσω στα χωριά μας, των ανθρώπων που κατά καιρούς έχουν για πολλούς λόγους, την

επιστροφή ενός ενοικίου ετησίως σε δικαιούχους ενοικιαστές κύριας και φοιτητικής κατοικίας, τη μείωση της ανεργίας στο 8% το χαμηλότερο ποσοστό από το 2008 και τη δημιουργία 500.000 νέων θέσεων εργασίας, την απαλλαγή των Τραπεζών από τα κόκκινα δάνεια.

Η Χώρα μας, εκεί που ήταν επί της ουσίας παρία της Ευρώπης για δέκα χρόνια, σήμερα δανείζεται από τις διεθνείς αγορές, πολύ φθηνότερα, απ' ότι πολύ μεγάλες χώρες και βλέπετε την κατάσταση που επικρατεί στη Γαλλία το τελευταίο διάστημα. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι η Ελλάδα σημειώνει το υψηλότερο ΑΕΠ ιστορικά, υψηλότερο και από τα χρόνια πριν από την κρίση. Καταγράφει τη μεγαλύτερη μείωση του χρέους και έχει την καλύτερη επίδοση δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων. Ο μετασχηματισμός της εθνικής οικονομίας πρέπει να επιταχυνθεί και να βελτιώνεται όπως ταυτόχρονα πρέπει να βελτιώνεται και το βιοτικό επίπεδο των συμπολιτών μας. Έτσι χρειάζεται δημοσιονομική ισορροπία και σταθερότητα και προς αυτή την κατεύθυνση συνεχίζουμε να εργαζόμαστε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κύριο Κωτσό.

Θα δώσω τον λόγο στον πρώην Υπουργό, τον κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη, Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, αγαπητέ μου Θάνο, αν μου επιτρέπετε την οικειότητα λόγω της μακράς και εξαιρετικής συνεργασίας, ο σημερινός Προϋπολογισμός έρχεται σε μία περίοδο μεγάλων παγκόσμιων ανακατατάξεων. Αντανακλά, όμως, μία σειρά από σωστές και σοβαρές αποφάσεις που έλαβε αυτή η Κυβέρνηση τα προηγούμενα χρόνια, οι οποίες οδήγησαν σε μια άνευ προηγουμένου, στα διεθνή χρονικά, μείωση του δημοσίου χρέους -ως ποσοστό του ΑΕΠ πάντα- παρά το γεγονός ότι η Χώρα αντιμετώπισε την τελευταία εξαετία δύο τεράστιες διεθνείς κρίσεις, την πανδημία και την ενεργειακή κρίση λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, οι οποίες επηρέασαν πολύ σημαντικά το ΑΕΠ με αρνητικό τρόπο χωρίς κανείς να μπορεί να το αποτρέψει. Για τρία από τα έξι χρόνια που είχαμε την διακυβέρνηση, είχαμε ισχυρή μείωση του ΑΕΠ παρά τις δύο διεθνείς κρίσεις -έξω από τον έλεγχό μας- για τρία από τα έξι χρόνια.

Η πολιτική που ακολουθήθηκε οδήγησε σε μία δραματική μείωση της ανεργίας, η οποία αρχίζει και πλησιάζει την ανεργία τριβής η οποία στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερη, πολύ μεγαλύτερη, από άλλες χώρες λόγω εποχικότητας του τουρισμού και λόγω της φοροδιαφυγής. Η μείωση αυτή της ανεργίας ήταν ο κύριος μοχλός ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια μαζί και με τη σημαντική άνοδο των δημόσιων επενδύσεων και των επενδύσεων στη βιομηχανία και τον τουρισμό. Κλειδί στην επιτυχία της ασκούμενης πολιτικής ήταν η συστηματική μείωση της φορολογίας, η οποία αποτελεί το σήμα κατατεθέν στο πλαίσιο των υφιστάμενων ενοτήτων και του παρόντος Προϋπολογισμού. Η ανάπτυξη που επιτεύχθηκε, σε συνδυασμό με μία συνετή διαχείριση των μόνιμων δαπανών του κράτους πλέον, αρχίζει έστω και λίγο και μειώνει το σχετικό μέγεθος του δημόσιου τομέα σε σχέση με το ΑΕΠ με παραδειγματική όμως διατήρηση και βελτίωση της δημοσιονομικής σταθερότητας.

Σε σχέση με τις επενδύσεις υπάρχει αξιολογή βελτίωση, μένει όμως πάρα πολλή δουλειά να γίνει με τη μορφή, κατά τη γνώμη μου, ενός νέου κύματος μεταρρυθμίσεων και μιας νέας περιόδου τεχνολογικής και ηλεκτρονικής αναβάθμισης του δημόσιου τομέα για να μπορέσουμε να καλύψουμε το επενδυτικό κενό που παραμένει. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι όσο το επενδυτικό κενό παραμένει τόσο πλήττεται η παραγωγικότητα της χώρας σε σχέση

με τους ανταγωνιστές εντός Ευρωζώνης. Ειδικά στους τομείς όπως για παράδειγμα πρωτογενής τομέας, οι οποίοι είναι εκτεθειμένοι στο διεθνή ανταγωνισμό.

Βασική αδυναμία σε ό,τι αφορά στις επενδύσεις, είναι η κατοικία και οι κατασκευές, όπου γραφειοκρατικοί και νομικοί περιορισμοί σε συνδυασμό με τα market failure, τις αποτυχίες της αγοράς στη συγκεκριμένη αγορά, έχουν οδηγήσει σε πολύ περιορισμένα αποτελέσματα, που επιτείνουν και τη στεγαστική κρίση που υπάρχει. Στεγαστική κρίση, που επηρεάζεται καταλυτικά από το δεκαπενταετές απόλυτο έλλειμμα επενδύσεων στο συγκεκριμένο τομέα. Εδώ θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε κάτι πολύ απλό. Αν δεν απελευθερώσουμε την αγορά από άστοχους νομικούς και γραφειοκρατικούς περιορισμούς και αν δεν αντιμετωπίσουμε τα συγκεκριμένα market failures, το εναπομείναν επενδυτικό κενό και η στεγαστική κρίση δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά.

Το νέο κύμα μεταρρυθμίσεων στο οποίο αναφέρθηκα, είναι εξαιρετικά επείγον επειδή το μέλλον που έρχεται με εκθετική ταχύτητα, δεν αφήνει κανένα περιθώριο για στασιμότητα ή οπισθοχώρηση, ειδικά για μια χώρα σαν την Ελλάδα. Ποιο θα είναι το μέλλον στα επόμενα 5 με 15 χρόνια; Η βασική αλλαγή είναι ο συνδυασμός τεχνητής νοημοσύνης και αυτοματοποίησης, που θα αυξάνει με γρήγορους ρυθμούς την παγκόσμια παραγωγικότητα, δημιουργώντας κατά περιόδους ακόμη και εκρηκτικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ταυτόχρονα και εδώ προσέξτε με, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι πάρα πολύ σημαντικό, θα μεταφέρει πλούτο από την εργασία στο κεφάλαιο.

Το βασικό χαρακτηριστικό της επόμενης δεκαετίας με εικοσαετία, είναι μια τεράστια μεταφορά πλούτου, του νέου παραγόμενου πλούτου, από την εργασία στο κεφάλαιο. Ταυτόχρονα, θα μεταφέρει επίσης, τον νέο πλούτο από τις χώρες καταναλωτές τεχνητής νοημοσύνης, τις ελάχιστες χώρες παραγωγούς της τεχνητής νοημοσύνης. Αυτές θα είναι οι δύο μεγάλες αλλαγές που έρχονται. Αυτό, έχει πολλαπλές επιπτώσεις διεθνούς ανακατανομής οικονομικής ισχύος και πολύ βαριές κοινωνικές διαστάσεις. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, το κρίσιμο θέμα –αυτό δεν έχει συζητηθεί δυστυχώς ούτε διεθνώς, επαρκώς– είναι ότι δημιουργεί και θα δημιουργεί –δεν άρχισε ακόμη, τώρα είμαστε στα σπάργανα – ένα διαρκώς μεγαλύτερο δημοσιονομικό κενό. Ένα κενό που στην Ελλάδα, η οποία έχει δομή προϋπολογισμού εργασιοκεντρική με πάνω από 40 δισ. έσοδα, να προέρχονται από την εργασία, πρόκειται να δημιουργήσει στο ορατό και προσεγγίζον μέλλον, εκρηκτικά δημοσιονομικά και κατ' επέκταση κοινωνικά προβλήματα.

Πώς θα συμβεί αυτό; Είναι πολύ απλό. Όταν η εργασία αντικαθιστά το κεφάλαιο – αυτή είναι η ουσία της επανάστασης που έρχεται – γιατί το κεφάλαιο γίνεται όλο και πιο παραγωγικό, τότε των άλλων πραγμάτων να μένουν τα ίδια, «ceteris paribus» που λέμε οι οικονομολόγοι, τα δημόσια έσοδα μειώνονται. Γιατί; Γιατί ο φορολογικός συντελεστής της εργασίας, περιλαμβανομένων και των ασφαλιστικών εισφορών στα συστήματα «pay as you go», όπως είναι το δικό μας, είναι πολύ μεγαλύτερος από τον φορολογικό συντελεστή του κεφαλαίου. Ο πραγματικός φορολογικός συντελεστής, γιατί το «pay as you go» σημαίνει ότι θα πάρεις κάποια λεφτά πίσω στο μέλλον. Δεν είναι επί της ουσίας φορολογία. Αν όμως έχεις δαπανήσει τα προηγούμενα χρόνια τα χρήματα, όπως έχει δαπανήσει το δικό μας σύστημα και δεν έχεις κεφαλαιοποιητικό, τότε το «pay as you go» είναι στην ουσία φορολογία και όταν μειώνεται η εργασία, τα έσοδα που θα χρειαστούν για το σύστημα, δε θα υπάρχουν.

Η πρόκληση αυτή, αφορά όλες τις χώρες. Όμως, οι χώρες που θα χτυπήσει πρώτες είναι οι αναπτυγμένες χώρες, όπου οι θέσεις εργασίας έχουν υψηλή αξία. Συνεπώς, είναι πιο εύκολο να υποκατασταθούν από την τεχνολογία, με μεγάλους δημόσιους τομείς και αργοκίνητους. Φανταστείτε και μαντέψτε ποια χώρα είναι αυτή. Επιπλέον, οι χώρες αυτές θα

κινδυνεύουν αν δεν υιοθετήσουν επαναστατικά για τα δεδομένα τους πολιτικές, να είναι απλοί καταναλωτές τεχνητής νοημοσύνης.

Επειδή όλα αυτά ακούγονται μελλοντικά, σας πληροφορώ ότι δεν είναι. Το βασικό χαρακτηριστικό της τεχνητής νοημοσύνης είναι, ότι αποτελεί μια εκθετική διαδικασία και έρχεται με τρομακτική ταχύτητα. Για μία χώρα με μεγάλο υφιστάμενο χρέος όπως η δική μας, η δημοσιονομική ισορροπία πρέπει να διατηρείται πάση θυσία. Πρέπει συνεπώς και θα το συζητήσουμε αυτό και στον Προϋπολογισμό, άμεσα να ξεκινήσει η διαμόρφωση πολιτικών σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο, για να προετοιμαστούμε και να δούμε πώς θα αντιμετωπίσουμε όχι μόνο τις μεγάλες ευκαιρίες που ανοίγονται, αλλά και τους αντίστοιχα μεγάλους κινδύνους της νέας εποχής.

Σας ευχαριστώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει ο κ. Νατσιός.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος της Κ.Ο. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ «ΝΙΚΗ»): Είναι «το λακωνίζειν, εστί φιλοσοφείν», κύριε Πρόεδρε. Δε θέλαμε πριν να σας θίξουμε. Λέμε και κανένα χωρατό. Μιας και μας αρέσουν τα ρητά, «Βίος ανεόρταστος μακρά οδός απανδόκευτος», έλεγαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι. Πρέπει να νοστιμίζει και λίγο η ζωή, γιατί μας περιβάλλουν δυστυχώς δύσκολες καταστάσεις.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα συζητάμε όχι απλά μια τεχνική πρόταση Προϋπολογισμού για το 2026, αλλά το σχέδιο ζωής για την πατρίδα μας. Μια πατρίδα που δοκιμάζει καθημερινά τις αντοχές της, που ασθμαίνει ανηφορίζοντας τον Γολγοθά της, που βλέπει τα παιδιά της να εξαθλιώνονται, να απελπίζονται, να μεταναστεύουν και ακόμη χειρότερο, να λιγοστεύουν. Εάν απομακρυνθεί κανείς από την κατάσταση και αναστοχαστεί με ψυχραιμία, θα διαπιστώσει πως ζούμε μια πολιτική και κοινωνική φάρσα, μια πραγματικότητα διπρόσωπη.

Από τη μία πλευρά, οι κυβερνητικές κορώνες είναι γεμάτες υποσχέσεις, ποσοστά, προβλέψεις, ρυθμούς ανάπτυξης, αλλά με άδεια πορτοφόλια. Βλέπουμε δείκτες αισιοδοξίας, σε μια κοινωνία που κατατάσσεται –αυτό είναι τρομακτικό – δεύτερη παγκοσμίως σε ποσοστά κατάθλιψης. Κατορθώσατε τη χώρα του φωτός να την απαρτίζει, να την κατοικεί ένας λαός, ο ελληνικός λαός, που βυθίζεται και βυθίστηκε στα σκοτάδια της απελπισίας. Δε βλέπει ελπίδα. Ένας εμπαιγμός επιτυχίας, σε μια πατρίδα που έχασε το χαμόγελό της. Από την άλλη πλευρά, η σιωπή της κοινωνίας, το άγχος των Ελλήνων να υπάρξουν, των παιδιών που πεινούν, των εργαζομένων που μετατρέπονται επίσημα και θεσμικά πια σε μεταμοντέρνους είλωτες. Οι αριθμοί, αγαπητοί συνάδελφοι, μπορεί να μην λένε ψέματα. Εσείς όμως, λέτε ψέματα με τους αριθμούς. Μας παρουσιάζετε έναν επιτυχημένο Προϋπολογισμό, αύξηση του ΑΕΠ, σταθερότητα, περιορισμός πληθωρισμού, επενδύσεις και λοιπά ηχηρά παρόμοια που λέει και ο ποιητής. Άραγε, σε ποιους πολίτες τα προβάλλετε με επιτυχία; Πίσω από κάθε στατιστική γραμμή, αν υποβάλουμε σε χημική ανάλυση αυτές τις δήθεν επιτυχίες του Προϋπολογισμού, τι θα συναντήσουμε; Θα συναντήσουμε μια οικογένεια που δεν τα βγάζει πέρα, ένα νέο παιδί που δουλεύει τρεις κακοπληρωμένες δουλειές, μια μάνα που μετράει τα ψώνια της, τα ψώνια στο super market με το σταγονόμετρο και ένας συνταξιούχος που κάνει το σταυρό του να τα βγάλει πέρα.

Μιλάτε για αυξήσεις σε μισθούς και συντάξεις, αποκρύπτοντας επιμελώς, ότι αυτές οι αυξήσεις δε θα έχουν κανένα αντίκρισμα στην πραγματικότητα, στην καθημερινότητα των ανθρώπων, αφού οι τιμές τρέχουν πιο γρήγορα και από την ανάσα μας. Πανηγυρίζετε αντί να απολογείστε. Να απολογηθείτε αγαπητοί μου στα παιδιά μας, στους πλέον ανυπεράσπιστους πολίτες αυτής της χώρας. Η ποιότητα ενός κράτους κρίνεται από το πώς φέρεται στα παιδιά του και στους μεγάλους στην ηλικία, στους συνταξιούχους. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία μιλούν από μόνα τους. Ένα στα τέσσερα παιδιά μεγαλώνει σε συνθήκες ανέχειας και ντροπής, για

ένα κράτος που θέλει να λέγεται σύγχρονο και να τιμά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ένα στα τέσσερα παιδιά στερείται τη θέρμανση, τρώει ένα γεύμα την ημέρα, εγκαταλείπει το σχολείο ή «μισοδουλεύει» για να στηρίξει την οικογένεια.

Η φτώχεια δεν είναι απλώς εισόδημα κάτω από το όριο. Είναι κατακερματισμός της ζωής, απογοήτευση, στίγμα. Εδώ οι αριθμοί δεν είναι υπέρ σας. Μιας και σας αρέσει να μιλάτε με στατιστικές και νούμερα, να σας θυμίσω ότι μας καταντήσατε πρώτους σε παιδική φτώχεια στην Ευρώπη. Μιλάτε για μείωση της ανεργίας, μόνο που η μείωση της ανεργίας δε σημαίνει και αύξηση της απασχόλησης. Οι νέοι, ένας στους 5, παραμένουν άνεργοι και όσοι εργάζονται δουλεύουν με μισθούς πείνας και σε συνθήκες που με το πρόσφατο νομοσχέδιο, νομιμοποιείται η εξουθένωσή τους. Πετάξατε το οκτάωρο στα σκουπίδια, ένα δικαίωμα κεκτημένο με αίμα που έδινε στον εργαζόμενο τη δυνατότητα να είναι και άνθρωπος, να μορφώνεται να ψυχαγωγείται να μεγαλώνει τα παιδιά του να ενημερώνεται, να υπάρχει, να ζει τελικά σαν άνθρωπος. Τώρα, όσοι γλιτώνουν την ανεργία, μετατρέπονται σε εργαλεία αδιάκοπης εργασίας, που φτάνει τις 13 ώρες.

Οι επιθεωρητές εργασίας, μίλησαν καθαρά και απροκάλυπτα ότι το νομοσχέδιο, οδηγεί σε πλήρη εργασιακή εξουθένωση. Έγιναν τα νομοσχέδιά σας εφιάλτες στα όνειρα των ανθρώπων που θέλουν να ζήσουν με αξιοπρέπεια, για αυτό δυστυχώς, εγκαταλείπουν μαζικά τη χώρα, για αυτό δεν δημιουργούν οικογένειες. Για αυτό ρημάζουν τα σχολεία μας που φέτος 750 σχολεία έκλεισαν σε όλη την επικράτεια. Ήμουν χθες στα Γρεβενά και Καστοριά στους νομούς με τεράστιο πρόβλημα η δημογραφία, κατάρρευση κυριολεκτικά και οι άνθρωποι εκεί, με μύρια προβλήματα και κυρίως, οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι, οι οποίοι βρίσκονται σε δεινότερη θέση αγαπητοί μου.

Η πολιτική σας, μυρίζει ερείπια και καταστροφή. Πλησιάζετε την κοινωνία να δείτε την πραγματικότητα. Πλέον, όμως, ακόμη και αν το θέλατε να πλησιάσετε δεν μπορείτε εύκολα να το κάνετε. Οι πολίτες, σας καταδιώκουν όπου σταθείτε και όπου βρεθείτε. Σας φυγαδεύουν οι φύλακές σας, σηκωτούς θα έλεγα. Η οργή του λαού ξεχειλίζει. Σκεφτείτε τι σημαίνει να κυβερνάτε ένα λαό που μόλις σας αντικρίζει, σας αποστρέφεται με θόρυβο, με γιουχαϊσμάτα που το σώμα του και η γλώσσα του, γίνονται όργανα εκτόνωσης της πνιγνής αδικίας, της απόγνωσης, που δε χωρά πια μέσα του.

Όταν ένας λαός, φτάνει να εκφράζεται με κραυγές, είναι αγαπητοί μου, γιατί δεν ακούσατε τις εκκλήσεις του και αυτή είναι η πιο κρίσιμη και επικίνδυνη στιγμή για μια κοινωνία. Όταν οι πολίτες, παύουν να ελπίζουν στην Κυβέρνησή τους, η απογοήτευση γίνεται κοινή γλώσσα και η δυσπιστία, ο μόνος δεσμός που απόμεινε ανάμεσά τους. Πάνω σε αυτό το εύθραυστο σκοινί, ισορροπεί και αυτός ο Προϋπολογισμός, που υπόσχεται μείωση χρέους, αλλά βασίζεται σε πρωτογενή πλεονάσματα, δηλαδή σε επιπλέον λιτότητα. Μιλάει για καταπολέμηση φοροδιαφυγής ενώ στηρίζεται στην υπεραπόδοση του ΦΠΑ, δηλαδή στα χρήματα που πληρώνουν οι μανάδες, για το γάλα και για το ψωμί των παιδιών τους. Μια φορολογική αιμορραγία μεταμφιεσμένη σε επιτυχία.

Ένας Προϋπολογισμός που πανηγυρίζει για τα νούμερα, ενώ η κοινωνία μετρά τις πληγές της. Μια οικονομία που εμφανίζεται νοικοκυρεμένη, αλλά στα γραφήματα και με εξαντλημένα τα νοικοκυριά της πατρίδας. Λόγια και αριθμοί και δείκτες που καταρρέουν μπροστά στην πιο απλή ερώτηση.

Πόσο βελτιώθηκε η ζωή των Ελλήνων;

Σας μεταφέρω εγώ την απάντηση, μια και δεν μπορείτε όπως προ είπα να αντικρίσετε τους πολίτες για να σας τη δώσουν εκείνοι διά ζώσης. Βυθίστηκε στα σκοτάδια και όπως φαίνεται και από το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, θα μάθουμε και θα ζήσουμε και άλλες αποχρώσεις του μαύρου.

Το ισοζύγιο των συναλλαγών, και αυτό απογοητευτικό. Από το 1,5% του ΑΕΠ το 2019, εκτινάχθηκε στο 10% και εξακολουθεί να βρίσκεται και να παραμένει σε υψηλά και επικίνδυνα επίπεδα. Πίσω από αυτόν τον αριθμό, κρύβεται μια βαθιά διαρθρωτική αδυναμία. Η Ελλάδα εισάγει πολύ περισσότερα από όσα παράγει. Εισάγει τρόφιμα, πρώτες ύλες, τεχνολογία. Και τι εξάγουμε; Δυστυχώς, δυστυχότατα στον υπερθετικό, εξάγουμε εργάτες, τα παιδιά της, το μέλλον της. Η παραγωγική βάση της χώρας, έχει αποδιαρθρωθεί, η βιομηχανία συρρικνώνεται, η αγροτική παραγωγή μαραζώνει και χωρίς πραγματική παραγωγή, χωρίς στήριξη της εγχώριας δημιουργίας και της εργασίας, καμία οικονομία δεν μπορεί να σταθεί. Είναι νόμος αυτός νομίζω, ότι αν δεν αναπτυχθεί η γεωργία και η κτηνοτροφία, θα είναι καθηλωμένο και το δημογραφικό πρόβλημα. Ο λαός, γεννάει παιδιά όταν ζει κυρίως στην επαρχία, στην περιφέρεια και εσείς καταστρέφετε με τις ενέργειές σας δυστυχώς, τον πρωτογενή τομέα.

Όλοι απογοητευμένοι. Με επισκέφθηκαν και στα Γρεβενά και στην Καστοριά, αγρότες και κτηνοτρόφοι, πολλοί και ψηφοφόροι σας, και όταν μιλάμε γι' αυτά που κάνετε κοκκινίζουν και από οργή και από ντροπή για σας. Ξέρουμε όλοι πως όταν μια χώρα καταναλώνει ότι δεν παράγει, δεν μπορεί να έχει βιώσιμη ανάπτυξη. Πάνω σε αυτό το σκηνικό, εσείς μας μιλάτε για επενδύσεις, μιλάτε για επιτυχίες που εχθρός σας, δηλαδή η πραγματικότητα σας διαψεύδει οικτρά. Το προσχέδιο, προβλέπει εντυπωσιακή αύξηση κατά 10,2% για το 2026, ποσοστό που μόνο σε σενάριο επιστημονικής φαντασίας θα ήταν ανεκτό και όχι σε επίσημες εξαγγελίες.

Τα προηγούμενα χρόνια οι ίδιες προβλέψεις αναθεωρήθηκαν διαρκώς προς τα κάτω βέβαια, από 8,7%, που προβλέπεται για το 2025, πέσατε στο 5,7%, ενώ το 2024 ο ρυθμός αύξησης υποχώρησε στο 4,5%. Παρουσιάζετε ρυθμούς ανόδου, εκεί που υπάρχει στασιμότητα και διατυμπανίζετε επενδυτικά άλματα, την ώρα που οι επιχειρήσεις κάνουν άλματα στο κενό, εγκλωβισμένες σε υψηλό ενεργειακό κόστος, γραφειοκρατία και την απουσία σταθερού πλαισίου στήριξης.

Οι επενδύσεις που επικαλείστε δεν γεννιούνται από εσωτερική δυναμική, αλλά στηρίζονται σχεδόν αποκλειστικά στα προσωρινά κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης, ενός εργαλείου με ημερομηνία λήξεως, που μαζί του θα λήξει και η ψευδαίσθηση της ανάπτυξης. Αντί για ένα συνεκτικό σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης, επιλέγετε τι άλλο την επικοινωνία, τις εξαγγελίες και τα νούμερα χωρίς περιεχόμενο.

Οι επενδύσεις αγαπητοί μου, δεν πολλαπλασιάζονται με δελτία τύπου και συνεντεύξεις, απαιτούν συγκρότηση, σχέδια, σταθερότητα, μόνο που η Κυβέρνησή σας έχει καλά οργανωμένα σχέδια, μόνο όταν πρόκειται για απάτες και συγκαλύψεις εγκλημάτων. Εκεί όντως αριστεύετε. Όπως είπε και η κ. Kövesi, στα οικονομικά εγκλήματα, φάνηκε «ένας πολύ συστηματικός και πολύ καλά οργανωμένος τρόπος». Μίλησε, ερασιζόμενη από τους μύθους του Ηρακλή το χειρότερο, τον πιο δυσώδη, να καθαρίσει η κόπρος του Αυγεία. Τι φράση ήταν αυτή; Μιλώντας για το ελληνικό κράτος.

Σας τιμά αυτή η φράση η κόπρος του Αυγεία, στο ελληνικό κράτος; Και ξέρετε πώς καθάρισε η κόπρος του Αυγεία, με χείμαρρους και ο χείμαρρος λέγεται λαός.

Όποτε γίνουν οι εκλογές, αυτός ο χείμαρρος θα σας παρασύρει αγαπητοί μου. Ο χείμαρρος είναι ορμητικός, να μου επιτρέψετε να ξέρω από τους άθλους του Ηρακλή, γιατί τους δίδασκα.

Επαναλαμβάνω, ο χείμαρρος είναι ο λαός, ο οποίος λαός είναι εξοργισμένος και θα σας παρασύρει εκεί που ανήκετε, στην ιστορική ευθανασία.

Μας δώσατε μια ξεκάθαρη πρωτιά λοιπόν, μια πρωτιά ντροπής, για όσους ακόμα αισθανόμαστε περήφανοι για τον τόπο μας. Διασुरόμαστε, για σωρεία σκανδάλων και κινδυνεύουμε πάλι να παγιδευτούμε στο ίδιο στερεότυπο που μας φόρεσαν τον καιρό των

μνημονίων, αυτό του τεμπέλη και διεφθαρμένου Έλληνα. Μόνο που αυτή τη φορά δεν θα είναι στερεότυπο, αλλά το αποτέλεσμα μιας Κυβέρνησης που δεν νιώθει ντροπή. Μιας Κυβέρνησης που θεμελιώνει τη διαφθορά, προστατεύει τους ενόχους, εξαναγκάζει σε απεργία πείνας γονείς, που έχασαν τα παιδιά τους, επειδή ζητούν τι; Το αυτόνοτο.

Μια Κυβέρνηση, που καλύπτει αντί να ελέγχει αποδομεί, αντί να χτίζει. Πολλά δεν μπορούμε να σας συγχωρέσουμε και πολλά δεν θα ξεχάσουμε. Εκείνο όμως που θα σας συνοδεύει στην ιστορία είναι η ντροπή που μας κάνατε να νιώσουμε σε κάθε συνέντευξη της ευρωπαϊκής εισαγγελέως που μιλά για συστηματική διαφθορά, σε κάθε δημοσίευμα του ευρωπαϊκού τύπου που μιλάει για μια Ελλάδα, που η δικαιοσύνη υποτάσσεται στην εξουσία, λες και ξεχάσαμε πως, από τον Αισχύλο κιόλας, η δίκη δεν υπακούει σε άρχοντες, αλλά στέκει πάνω από αυτούς.

Εκείνος μας δίδαξε πως όταν οι ισχυροί περιφρονούν το δίκαιο, η δίκη επιστρέφει πάντα, αργά αλλά αμείλικτα. Δε θα σας συγχωρέσουμε, λοιπόν, για τη ντροπή που νιώθουμε ξανά-κοιτώντας τις ρίζες μας, γιατί η ζημιά που προκαλέσατε δεν είναι μόνο οικονομική, αλλά βαθιά, ηθική και πνευματική. Και όμως ακόμη και έτσι, μέσα στα δικά σας τα σκοτάδια, υπάρχει ακόμη η ζωή.

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν άνθρωποι που παλεύουν, δάσκαλοι που κρατούν όρθια τα σχολεία, αγρότες που δουλεύουν με ακεραιότητα και εντιμότητα τη γη, γιατροί που σώζουν ζωές, νέοι που κάνουν οικογένεια, εργάτες που δουλεύουν σιωπηλά για να μην σβήσει η φλόγα αυτού του τόπου, στρατιωτικοί, αστυνομικοί, λιμενικοί, πυροσβέστες, που επιτελούν με ακεραιότητα το χρέος τους προς την πατρίδα.

Αγαπητοί μου, αδικείτε έναν ολόκληρο λαό και τον κάνετε να αισθάνεται ντροπή. Εσείς ακριβώς αυτά τα δύο δεν έχετε, τα υλικά με τα οποία φτιάχνονται οι πολιτείες, τη δίκη και τη ντροπή.

Θα κλείσω, κύριε Πρόεδρε, με ένα μύθο του Πλάτωνα, από τον «Πρωταγόρα», όταν φτιάχτηκε ο κόσμος, λέει ο Πλάτωνας, ο Δίας χάρισε στα ζώα διάφορα εξοπλιστικά εργαλεία για να μπορούν να επιβιώσουν, τους έδωσε φτερά, τους έδωσε νύχια, τους έδωσε ταχύτητα, αλλά άφησε τον άνθρωπο αβοήθητο. Πηγαίνει ο Ερμής στον Δία και του λέει «πρέπει να κάνουμε κάτι για τον άνθρωπο, δε μπορεί να επιβιώσει» και λέει ο Πλάτων, στον μύθο που αναφέρει στον διάλογο «Πρωταγόρα», ο Δίας είπε στον Ερμή «θα τους δώσεις δύο πράγματα για να μπορέσουν να φτιάξουν πολιτείες, την αιδώ και τη δίκην, τη ντροπή και τη δικαιοσύνη. Το κείμενο λέει «καί νόμον γε θές παρ' έμοῦ τόν μη δυνάμενον αἰδοῦς καί δικῆς μετέχειν κτείνειν ὥς νόσον πόλεως», δηλαδή ο πολίτης που δε μπορεί να συμμετέχει, η πολιτεία που δε μπορεί να συμμετέχει στην ντροπή και στη δικαιοσύνη, να τον πτύνουμε, να τον σβήνουμε ως αρρώστια της πόλεως, της πολιτείας.

Η αδικία σας και η αδιαντροπιά σας, έφτασε πλέον στην κορυφή, μια πολιτεία άδικη και μια πολιτεία αδιάντροπη, δεν αξίζει σε ένα περήφανο λαό, όπως είναι ο δικός μας ελληνικός λαός.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Και όπως είπατε στην αρχή, πράγματι το λακωνίζειν είναι αρετή και στη φιλοσοφία και στο δημόσιο λόγο, αλλά στην προκειμένη περίπτωση και ειδικά στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, επιτρέπεται να είμαστε λιγότερο λακωνικοί.

Τον λόγο έχει ο κ. Πέτσας.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Συζητούμε, σήμερα, το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026, που εγώ θα το χαρακτήριζα ως έναν Προϋπολογισμό συνέχειας και δημοσιονομικής σύνεσης και

ανατρέχοντας στα βασικά μακροοικονομικά και δημοσιονομικά μεγέθη, θα προσπαθήσω να τεκμηριώσω αυτό το χαρακτηρισμό.

Κατ' αρχάς, όσον αφορά το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, αυτό θα αυξηθεί κατά 2,2% το 2025, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Προσχεδίου, ενώ οι προβλέψεις για το 2026, το ανεβάζουν κατά 2,4% ακόμη, δηλαδή αν δει κανείς και τη σύγκριση με την Ευρωζώνη θα έχουμε ένα υπερδιπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης τη διετία 2025 - 2026 από το μέσο όρο της Ευρωζώνης την αντίστοιχη χρονική περίοδο αυτής της διετίας. Όσον αφορά τις επενδύσεις, που είναι ένας δυναμικός μοχλός ανάπτυξης για την οικονομία μας, αναμένεται να αυξηθούν κατά 5,7% το 2025 και 10,2% το 2026.

Αυτός ο ρυθμός ανάπτυξης έγινε αντικείμενο κριτικής, στο οποίο θα επανέλθω στη συνέχεια, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ολοκληρώνεται αρχικά το χρονοδιάγραμμα του Ταμείου Ανάκαμψης και οπωσδήποτε θα έχουμε ένα ισχυρό μοχλό από αυτό το Ταμείο για το 2026.

Ένα τρίτο βασικό μέγεθος είναι ο πληθωρισμός, ο οποίος προσγειώνεται από το 3% το 2025 στο 2,2 % το 2026, κοντά δηλαδή στο 2%, που θα μπορούσε κανείς να χαρακτηρίσει παίρνοντας τοις μετρητοίς το mandate, την οδηγία, που έχει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για σταθερότητα τιμών, κοντά στη σταθερότητα των τιμών, μετά από μεγάλο πληθωριστικό αγώνα που είχαμε να αντιμετωπίσουμε από το 2021 και μετά.

Δε σημαίνει, βέβαια, ότι λύθηκε το πρόβλημα της ακρίβειας αλλά είναι μια κίνηση προς τη σωστή κατεύθυνση αυτή η αποκλιμάκωση.

Τέταρτο βασικό στοιχείο, η ανεργία, από 9,1% το 2025 στο 8,6% το 2026, στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 18 ετών, ένα πολύ μεγάλο επίτευγμα της ελληνικής οικονομίας.

Όσον αφορά τα δημοσιονομικά μεγέθη, θα έχουμε και το 2025 πλεόνασμα στο ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης και όχι έλλειμμα και οριακά αρνητικό 0,1% θα είναι το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης το 2026, σύμφωνα με το Προσχέδιο, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης θα διαμορφωθεί στο 3,6% το 2025 και στο 2,8% το 2026, το δημόσιο χρέος υποχωρεί στο 145,4% του ΑΕΠ το 2025 και στο 137,6% το 2026. Δεν θα είμαστε πλέον η πιο υπερχρεωμένη χώρα στην ευρωπαϊκή οικογένεια το 2026, σοβαρό επίτευγμα μετά από πάρα πολλά χρόνια.

Επίσης, οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται μέσα στο Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού, 2,7 δις ευρώ συνολικά, με τις εξαγγελίες του Απριλίου του 2025 και της ΔΕΘ, το Σεπτέμβριο του 2025, και 3,5 δις ευρώ για το 2026, που επίσης έχουν ενσωματωθεί και έχουν φέρει κάποια ανακούφιση στη μεσαία τάξη, στους νέους, στους συνταξιούχους, στους ένστολους, σε πάρα πολλούς από τους συμπολίτες μας. Δε θα αναφερθώ αναλυτικά στα μέτρα αυτά, εξηγήθηκαν πάρα πολύ και σήμερα το πρωί από τον Ειδικό Αγορητή, κ. Μπαρλιακό και από τον Γενικό μας Εισηγητή, χθες, κ. Μαρκόπουλο, θα έχουμε το χρόνο να τα συζητήσουμε και στον Προϋπολογισμό αλλά και κατά τη νομοθέτησή τους.

Θα μείνω όμως, επειδή πιστεύω ότι τεκμηριώνεται αυτή μου η εκτίμηση για έναν Προϋπολογισμό συνέχειας και δημοσιονομικής σύνεσης, στην παρατήρηση που έκανε ο κ. Κουκουλόπουλος, χθες και χαίρομαι που είναι στην αίθουσα, είπε ότι στηρίζει τη δημοσιονομική σύνεση που επιδεικνύει αυτός ο Προϋπολογισμός.

Το σημείωσα, γιατί μου έκανε εντύπωση, κύριε Κουκουλόπουλε και περιμένω, επειδή μιλάμε ακριβώς για Κρατικό Προϋπολογισμό, τη στάση σας, η οποία θα πρέπει να είναι θετική. Γιατί αν μια αξιωματική αντιπολίτευση λέει ότι στηρίζει έναν Προϋπολογισμό δημοσιονομικής σύνεσης, γιατί αυτό περίπου περιγράφει ένας προϋπολογισμός που είναι

υπόλογος απέναντι στους πολίτες, που στηρίζουμε με τη φορολογία την εκτέλεσή του, θα περίμενε να τον στηρίξει.

Ανέτρεξα, δε, στα στοιχεία στο παρελθόν, τουλάχιστον όσα πρόλαβα να βρω γρήγορα και, αν δεν κάνω λάθος, μόνο το 2011 υπήρξε μια ευρεία συναίνεση, φαντάζομαι υπό την πίεση εκείνη την περίοδο της υπογραφής του πρώτου μνημονίου, όπου υπήρξαν ευρείες συναινέσεις στη Βουλή των Ελλήνων. Δεν είδα τα προηγούμενα χρόνια, τουλάχιστον την τελευταία δεκαπενταετία, να υπάρχει κάποια υπερψήφιση συνολικά των εσόδων και μεγάλης πλειοψηφίας των δαπανών των Υπουργείων από κόμματα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Άρα, νομίζω, για να έχουμε μια συνέπεια έργων και λόγων, θα ήθελα να δω την τοποθέτησή σας, τουλάχιστον όταν θα συζητήσουμε το σχέδιο του Προϋπολογισμού.

Επίσης, έρχομαι τώρα σε δύο θέματα, τα οποία μου έκαναν εντύπωση από την κριτική που ασκήθηκε από τα κόμματα της Αντιπολίτευσης. Δε θα αναφερθώ φυσικά στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, το οποίο έχει ένα άλλο μοντέλο, το οποίο διακηρύσσει. Θα επικεντρωθώ όμως σε αυτά που είπε ο κ. Παππάς και ο κ. Τσακαλώτος και οι δύο προερχόμενοι από το πάλαι ποτέ ενωμένο ΣΥΡΙΖΑ, από διαφορετικά μετερίζια σήμερα, σ' αυτή τη Βουλή.

Πρώτον, όσον αφορά την κριτική που έχει να κάνει με το επίπεδο του εισοδήματος στην Ελλάδα. Ακούστηκε ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης είναι στο 70% του μέσου όρου της Ευρώπης το 2024 και είναι σωστό.

Ακούστηκε, όμως, με τη μορφή της κριτικής και αναρωτιέμαι, στην περίοδο της διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, ήταν υψηλότερο ή ήταν χαμηλότερο;

Είχε διολισθήσει στο 66%, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Επομένως, έχουμε μια πορεία σύγκλισης επί των ημερών της διακυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη, και όχι απόκλισης όπως είχαμε επί των ημερών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., γιατί ο ίδιος ο κ. Παππάς, ανέφερε ότι το 2013 ήταν 71% το επίπεδο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης στην Ελλάδα.

Άρα, αντί να αφήσουν την τότε Κυβέρνηση να ολοκληρώσει το έργο της την έριξαν, συμπράττοντας με τη Χρυσή Αυγή και με τον κ. Καμμένο, οδηγώντας σε μία άνευ όρου περιπέτεια την ελληνική οικονομία, ανακόπτοντας την πορεία σύγκλισης, αντίθετα έφεραν περίοδο απόκλισης. Αυτή η Κυβέρνηση ξαναφέρνει σύγκληση.

Φαντάζομαι, όμως, ότι το επίπεδο αυτό δεν αναφέρθηκε μόνο για να δούμε πόσο είναι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης αλλά τι μπορούν να αγοράσουν οι Έλληνες για να τα βγάλουν πέρα. Τότε θα πρέπει να δούμε έναν άλλο δείκτη, που πάλι το δημοσιεύει η Eurostat, είναι ο δείκτης που έχει να κάνει με την προσαρμοσμένη ιδιωτική κατανάλωση, σύμφωνα με τον οποίο η Ελλάδα δεν είναι στο 70% αλλά στο 81%. Άρα, δεν είναι στην 26η από τις 27 θέσεις, είναι στην 21η, που σημαίνει ότι μάλλον τα καταφέραμε λίγο καλύτερα, πάλι ανοδική πορεία επί της διακυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη.

Αν θέλουμε, όμως, να είμαστε πιο ακριβείς ακόμη, θα έπρεπε να πάρουμε τον άλλο δείκτη που δημοσιεύει η Eurostat, που έχει να κάνει ότι πρέπει να προσαρμόσουμε το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και σε σχέση με το επίπεδο τιμών, όχι με βάση τον πληθωρισμό, αλλά με βάση το επίπεδο των τιμών που υπάρχει σε μια χώρα. Εκεί θα δούμε ότι η Ελλάδα είναι στη 18η θέση με 83% της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θα καταθέσω αυτούς τους πίνακες στα πρακτικά, προκειμένου να μη λέμε ανακρίβειες κατά πόσο μας βολεύει και όταν θέλει κάποιος να κάνει αυτοκριτική, γιατί επί των ημερών του οδήγησε σε απόκλιση ενώ από αυτή η Κυβέρνηση οδηγεί σε σύγκλιση, καλό θα ήταν να το αναγνωρίζει.

Ένα ακόμα στοιχείο, είπε ο κ. Τσακαλώτος, κάνοντας μια κριτική στην Κυβέρνηση και σε αυτό το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, με μια διάθεση να του ασκήσουμε κριτική, είτε για τα ελληνικά του είτε για τα οικονομικά του, δε θέλω να του κάνω καμία κριτική, ούτε για τα ελληνικά του ούτε για τα οικονομικά του. Είπε όμως ότι θα πάρει 28 χρόνια για να φτάσουμε στο 90% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης αν συνεχίσουμε να έχουμε υπερδιπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από της Ευρώπης ή 37 χρόνια αν θέλουμε να φτάσουμε στο 100%.

Λέω, αφού αυτός είναι βασικός δείκτης για τον ίδιο, γιατί μας είπε με τι αφήγημα θα πάμε σε εκλογές του 2027. Αυτό ήταν το επιχείρημά του. Αν αυτό είναι το αφήγημα το ίδιο, πώς δικαιολογεί ότι ήταν ο ίδιος Υπουργός, από το 2015 μέχρι το 2019 και όλες οι χώρες αναπτυσσόταν, η Ελλάδα είχε υποδιπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης όλη αυτή την περίοδο, το 2015 έως το 2019, ενώ τώρα έχει υπερδιπλάσιο ρυθμό την περίοδο που ακολούθησε, από το 2019 μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία επλήγη δυσανάλογα πολύ, λόγω της πανδημίας, επειδή είναι μια εξωστρεφής οικονομία, που βασίζεται πάρα πολύ στα τουριστικά έσοδα, στα έσοδα από τη ναυτιλία.

Επομένως, θα έπρεπε την αυτοκριτική του να κάνει ο ίδιος και όχι να λέει εμείς με τι αφήγημα θα πάμε το 2027 στις εκλογές.

Αν υπάρχει ένα σημείο που πρέπει να δούμε πραγματικά, είναι το κομμάτι των επενδύσεων. Πιστεύω το 2026, δε θα υστερήσει τόσο πολύ σε σχέση με τις προβλέψεις η εκτέλεση του Προϋπολογισμού, γιατί όντως είναι μια κομβική χρονιά για το Ταμείο Ανάκαμψης και πρέπει να δώσουμε ότι μπορούμε για να απορροφήσουμε σωστά και έγκαιρα τα χρήματα αυτά, φέρνοντας το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα που θέλουμε στην ελληνική οικονομία.

Επιτρέψτε μου, όμως, να πω ότι η σημαντικότερη επένδυση, για μένα, τα επόμενα δύο χρόνια είναι η διατήρηση της πολιτικής σταθερότητας και η ιδέα της πολιτικής σταθερότητας έχει να κάνει και με την εκτέλεση του Προϋπολογισμού. Στο σχέδιο που είχαμε ψηφίσει πέρυσι, η εκτίμηση για το 2025 ήταν να έχουμε πρωτογενές πλεόνασμα 5,9 δις. Παρά τα μέτρα που εξήγγειλε ο Πρωθυπουργός και αναφέρθηκαν πριν, συνολικά 2,76 δις, φαίνεται ότι το 2025, κύριε Υπουργέ, θα κλείσει με πρωτογενές πλεόνασμα 9,1 δις, σύμφωνα με το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού. Άρα, από 2,4% του ΑΕΠ φτάνει στο 3,6% του ΑΕΠ.

Πρέπει να το δείτε, κατά την άποψή μου, όσο πλησιάζουμε προς το κλείσιμο της χρονιάς και σε σχέση με τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας, που ενδεχομένως θα έχετε για την επόμενη χρονιά, από τον Απρίλιο όπως έγινε και φέτος τον Απρίλιο, αλλά και για τυχόν one off μέτρα μέσα στην συγκεκριμένη χρονιά, γιατί κάθε ευρώ που περισσεύει από τον Προϋπολογισμό, κύριε Υπουργέ, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, στο στόχο ενίσχυσης της πολιτικής σταθερότητας, πρέπει να επιστρέφει στην κοινωνία.

Ευχαριστώ.

Στο σημείο αυτό, γίνεται η β' του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες ήταν οι Βουλευτές κ.κ. Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Μπουκώρος Χρήστος, Βλάχος Γεώργιος, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καββαδάς Αθανάσιος, Καράογλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κρητικός Νεοκλής, Κωτσός Γεώργιος, Λεονταρίδης Θεόφιλος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μαρκόπουλος Δημήτριος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα), Μπαρλαλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος

Παρασκευάς (Πάρις), Σταρακά Χριστίνα, Γεροβασίλη, Όλγα, Καραμέρος Γεώργιος, Κόκκαλης Βασίλειος, Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης), Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παππάς Νικόλαος, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Δελής Ιωάννης, Μεταξάς Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Τζανακόπουλος Δημήτριος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος Στυλιανός, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος, Καραγεωργοπούλου Ελένη, Βρεττός Νικόλαος, Μάλαμα Κυριακή και Σαλμάς Μάριος.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Κι εμείς ευχαριστούμε. Ο κ. Σταϊκούρας, έχει τον λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Υπουργέ, συγχαρητήρια για το έργο σας. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2026, δεν είναι απλώς μια στεγνή παράθεση αριθμών, εκτιμήσεων και προβλέψεων αλλά ένα σχέδιο ευθύνης, συνέπειας και σταθερότητας για τη Χώρα. Το σχέδιο, που δεν αφορά απλώς την επόμενη χρονιά αλλά συμπυκνώνει μια πορεία επτά ετών, μια συνεχή εθνική προσπάθεια, που ξεκίνησε το 2019 και είχε στόχο μια οικονομία σταθερή, αξιόπιστη και αναπτυξιακή.

Πράγματι, η Ελλάδα, μέσα σε ένα ασταθές διεθνές περιβάλλον, καταφέρνει να διατηρήσει τη δημοσιονομική της αξιοπιστία, να ενισχύει την αναπτυξιακή της προοπτική και να προχωρά με συνέπεια και συνέχεια στο δρόμο της οικονομικής ωρίμανσης και της ευρωπαϊκής σύγκλισης. Αυτή η επταετής πορεία δεν ήταν ούτε εύκολη ούτε αυτονόητη, είναι αποτέλεσμα πολιτικής βούλησης, συνεκτικής οικονομικής στρατηγικής, ρεαλιστικού σχεδίου, συλλογικής προσπάθειας και σκληρής δουλειάς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δημοσιονομική σταθερότητα είναι από τους ακρογωνιαίους λίθους της προόδου. Από το 2019, η χώρα ακολουθεί σταθερά μια πολιτική δημοσιονομικής υπευθυνότητας, ακόμα και μέσα στις αλλεπάλληλες κρίσεις, η Κυβέρνηση κατάφερε να στηρίξει την κοινωνία και ταυτόχρονα να παραμένει εντός οικονομικών στόχων.

Συνεπώς, δεν είναι τυχαίο ότι η Ελλάδα βρίσκεται ανάμεσα στις χώρες με τις καλύτερες δημοσιονομικές επιδόσεις της Ευρωζώνης, καταγράφοντας συστηματικά σημαντικά πρωτογενή πλεονάσματα. Πλεονάσματα, τα οποία πρωτίστως προέρχονται από την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας και από τον περιορισμό, τα προηγούμενα χρόνια, της φοροδιαφυγής. Αυτή είναι πολιτική ευθύνης και σταθερότητας. Σταθερότητα όχι ως αυτοσκοπό αλλά ως προϋπόθεση ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής και εθνικής ασφάλειας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η φορολογική πολιτική δεν είναι απλώς εργαλείο είσπραξης εσόδων, είναι μοχλός ανάπτυξης, δικαιοσύνης και εμπιστοσύνης. Από το 2019, η Κυβέρνηση ακολουθεί μια στρατηγική φορολογικών μειώσεων για νοικοκυριά και επιχειρήσεις, το ακούσαμε, ογδόντα τρεις τον αριθμό, με κοινωνικό και αναπτυξιακό πρόσημο, όχι αποσπασματικά, αλλά με σχέδιο και διαρκή στόχευση την στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος, την ενίσχυση της παραγωγής, τη δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος.

Ενδεικτικά αναφέρω, ότι έξι μόλις φόροι από αυτούς που μειώθηκαν τα προηγούμενα χρόνια και συγκεκριμένα η μείωση του φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις από το 28% στο 22%, η μείωση του ΕΝΦΙΑ μεσοσταθμικά κατά 35%, η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης, η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών και η αύξηση του αφορολόγητου για κάθε τέκνο, αλλά και η μείωση του ΦΠΑ σε συγκεκριμένα αγαθά και υπηρεσίες, όλα αυτά μόνιμα μέτρα, ήταν ύψους 4,2 δισεκατομμύρια ευρώ. Σήμερα, με το Προσχέδιο, προστίθενται μειώσεις στη φορολογία εισοδήματος ύψους 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Όλες αυτές είναι σημαντικές μειώσεις φόρων για φυσικά και νομικά πρόσωπα, ενισχύοντας το διαθέσιμο εισόδημά τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ευθύνη απέναντι στις επόμενες γενεές καταδεικνύει ως επιτακτικά αναγκαία τη μείωση του δημοσίου χρέους. Από το 2019, η Ελλάδα αυτό το επιτυγχάνει αδιάλειπτα, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αναμένεται να παρουσιάσει για έκτο συνεχόμενο έτος, τη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να διαμορφώνεται στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2010. Οι δαπάνες για τόκους μετά το 2021 ανέρχονται κοντά στο 3% του ΑΕΠ και η χώρα προχωρά σταθερά τα τελευταία χρόνια σε πρόωρες αποπληρωμές χρέους του θεσμικού τομέα και διμερών δανείων με τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης.

Η μείωση αυτή του δημοσίου χρέους δεν είναι συγκυριακή, είναι διαρθρωτική και έτσι πρέπει να συνεχίσουμε, είναι ευθύνη μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ανάπτυξη είναι η άλλη όψη της σταθερότητας και της υπευθυνότητας. Παρά το ασταθές διεθνές περιβάλλον, η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας είναι διαρκής και ποιοτικά αναβαθμισμένη. Η οικονομία προβλέπεται να συνεχίσει για έκτο συναπτό έτος να καταγράφει υψηλότερο ρυθμό πραγματικής ανάπτυξης σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, σταθερά άνω του 2%, για έκτο διαδοχικό έτος.

Αυτή η ανάπτυξη, πέρα από την κατανάλωση, στηρίζεται στις επενδύσεις και τις εξαγωγές. Επενδύσεις, οι οποίες έχουν αυξηθεί σχεδόν κατά 60% από το 2019, επίδοση που είναι η καλύτερη ανάμεσα στις 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μειώνοντας σημαντικά το επενδυτικό κενό της Χώρας, ενώ οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών κινούνται πάνω από το 40% του ΑΕΠ. Ταυτόχρονα, η ανεργία μειώνεται στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2008.

Αυτά τα στοιχεία δείχνουν μια ποιοτικά διαφορετική οικονομία, μια οικονομία που παράγει αξία, δημιουργεί θέσεις εργασίας, μειώνει την εξάρτηση από τον εξωτερικό δανεισμό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πρόοδος αυτή αποτυπώνεται και στην σταδιακή σύγκλιση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το είπε και ο κ. Πέτσας. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, από το 63% του ευρωπαϊκού μέσου όρου το 2019 έχει ανέλθει στο 72% το 2024 και εκτιμάται ότι θα φθάσει στο 75% το 2026. Τούτο αποκαλύπτει άνοδο των εισοδημάτων. Η Ελλάδα συγκλίνει με την Ευρώπη τόσο στους αριθμούς, όσο και στις προσδοκίες και τις ευκαιρίες που δημιουργεί. Η πορεία αυτή πρέπει να έχει συνέχεια και να εδράζεται στην υπευθυνότητα.

Ωστόσο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι δεν μπορούμε να αγνοούμε τις δυσκολίες, γιατί οι προκλήσεις δεν έχουν εκλείψει. Ο πληθωρισμός πιέζει τα νοικοκυριά και το νιώθουμε όλοι στην καθημερινότητά μας. Η εύρεση προσιτής στέγης, ιδίως για τα νέα ζευγάρια, έχει δυσκολέψει. Η παραγωγικότητα εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όπως και το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα, ενώ το δημογραφικό πρόβλημα αποτελεί μείζον εθνικό πρόβλημα.

Πρόκειται για ζητήματα που απαιτούν σοβαρό, μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Η πολιτεία οφείλει να επιμένει σε στοχευμένες λύσεις, κίνητρα και ενεργητικές πολιτικές στήριξης της κοινωνίας, με σεβασμό στους δημοσιονομικούς στόχους και κανόνες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι κλείνοντας, υπευθυνότητα σημαίνει ευσταθή ισορροπία ανάμεσα στην κοινωνική ευαισθησία και τη δημοσιονομική σύνεση. Από το 2019 μέχρι σήμερα η Ελλάδα ακολουθεί μια σταθερή, συνεπή και υπεύθυνη οικονομική πολιτική, μια πολιτική, που όπως ανέπτυξα σε έξι ενότητες, μείωσε φόρους, περιόρισε το χρέος, επέφερε δημοσιονομική σταθερότητα, πέτυχε βιώσιμη ανάπτυξη, επανέφερε την αξιοπιστία της Χώρας.

Η ελληνική οικονομία έχει κάνει βήματα προόδου. Η Ελλάδα κερδίζει σε αξιοπιστία, σε αυτοπεποίθηση, σε δυναμισμό, σε συνολική ισχύ, όμως η συνεχής πρόοδος δεν είναι δεδομένη. Αν εφησυχάζουμε θα μείνουμε στάσιμοι, άρα συγκριτικά πίσω, αν δεν ενισχύσουμε την προοπτική και τις προσδοκίες της κοινωνίας, με αυξημένο το αίσθημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, θα βρεθούμε σε αδιέξοδο.

Το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού μάς δίνει την ευκαιρία να δούμε την επόμενη μέρα, όχι με εφησυχασμό, αλλά με ρεαλισμό και ευθύνη. Απαιτούνται προσωπική υπευθυνότητα, συλλογική ευθύνη, κοινωνική δικαιοσύνη, ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και συνεργασία. Με τη συμβολή όλων μπορούμε να διαμορφώσουμε μια Ελλάδα ακόμα πιο ανθεκτική, πιο ανταγωνιστική, πιο δίκαιη, ολόπλευρα πιο ισχυρή.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Τον λόγο έχει η κυρία Τζάκρη.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ: Κυρίες και κύριοι βουλευτές, η κατάθεση του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού του 2026 έρχεται να επιβεβαιώσει το μοναδικό παράδειγμα διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου έχουμε μια Κυβέρνηση, αυτή του Κυριάκου Μητσοτάκη, που από την πρώτη μέρα που ανέλαβε ως και σήμερα, πριν ακόμα η κρίση χτυπήσει την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση το 2023, υπόσχεται δέκα, δίνει τρία και μέχρι να δώσει και αυτά τα τρία, τα έχει εισπράξει στα δημόσια ταμεία μέσα από έναν καλοστημένο μηχανισμό έμμεσων και άμεσων φόρων επί της κερδοσκοπίας σε κάθε αγαθό και υπηρεσία. Σωρεύει υπερπλεονάσματα, σαν να μην υπάρχει αύριο, μοιράζει ψίχουλα σε μέλλοντα χρόνο και δίνει κάποια καχεκτικά επιδόματα σε παρόντα χρόνο, απ' τα οποία στο ταμείο εξαιρούνται τελικά ένας στους δύο δυνητικούς δικαιούχους από αυτούς που είχε υπολογίσει αρχικά.

Θυμίζω ότι εδώ στο Κοινοβούλιο διαβεβαίωνε Υπουργός Οικονομικών ότι αυτό το ασήμαντο, σε σχέση με την ακρίβεια, βοήθημα των 250 ευρώ θα το έπαιρναν και όσοι παίρνουν συντάξεις χηρείας. Ψέμα. Μάλιστα, δεκάδες χιλιάδες συνταξιούχων, ίσως και εκατοντάδες, εξαιρούνται επειδή έλαβαν αυτά τα 10 ή 15 ευρώ αύξηση, αλλάζοντας κατηγορία. Άρα, η Κυβέρνηση δολίως έδωσε και αυτή την αύξηση, για να υπονομεύσει τα δικαιώματα σε αυτό το επίπεδο.

Τι κάνει, λοιπόν, για το 2026 η Κυβέρνηση; Ο Πρωθυπουργός της οποία στην πρόσφατη ΔΕΘ, ανακοίνωσε μέτρα 1,75 δισ. ευρώ, όπου βεβαίως το 1 δισ. από αυτά θα μπουν στις τσέπες των συμπολιτών στο 2027. Συνεχίζει την πολιτική της σώρευσης υπερπλεονασμάτων και της πραγματικής μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών. Για το 2026 στο Προσχέδιο αποτυπώνεται νέα αύξηση των εσόδων από ΦΠΑ κατά 5,81%, δηλαδή κατά 1,6 δισ. ευρώ. Μιλάμε για ένα ποσό υπερδιπλάσιο της αύξησης του πληθωρισμού, διπλάσιο σχεδόν τριπλάσιο του πληθωρισμού, καθιστώντας έτσι την Ελλάδα τη μόνη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία στην τελευταία πενταετία έχει αύξηση εσόδων από τον ΦΠΑ κατά 68,4%.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ: (εκτός μικροφώνου) Πολεμάει τη φοροδιαφυγή.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΖΑΚΡΗ: Μάλιστα, ωραία, θα πούμε και γι' αυτό. Δηλαδή, τριπλάσια σε σχέση με το σωρευτικό πληθωρισμό. Δηλαδή, αποδεικνύεται ότι η κερδοσκοπία και τα oligopolia, κύριε Σκυλακάκη, αποτελούν πια θεμελιώδη πρακτική της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Αυτό συμβαίνει σε μια περίοδο, κατά την οποία είμαστε ελεγχόμενοι από την Commission για ανυπακοή στην εφαρμογή Ευρωπαϊκής Οδηγίας, που υπαγορεύει τη μείωση του ΦΠΑ, με την Κυβέρνηση να το κάνει αυτό βεβαίως με πλήρη συνείδηση, προτιμώντας να πληρώνει πρόστιμα, παρά να ανακόψει το φρενήρη ρυθμό της αύξησης των εσόδων από ΦΠΑ.

Πάμε όμως και στο σύνολο κατά των φόρων, οι οποίοι για το 2026 βαίνουν και αυτοί αυξανόμενοι κατά 3,74%, δηλαδή μιάμιση ολόκληρη μονάδα πάνω από τον πληθωρισμό. Με τη σωρευτική αύξηση της τελευταίας πενταετίας θα ξεπερνάει το 52%. Δηλαδή, μιλάμε για 25,3 δισ. ευρώ παραπάνω από το 2021, την ώρα βεβαίως που η κυβερνητική προπαγάνδα διαδίδει ότι κάθε χρόνο οι φόροι μειώνονται. Ακόμη και για τα φυσικά πρόσωπα, ο Προϋπολογισμός του 2026 αποτυπώνει αύξηση των άμεσων φόρων κατά 8%, δηλαδή σχεδόν 4 φορές πάνω από τον πληθωρισμό. Μιλάμε για τον ορισμό της πολιτικής απάτης, όπου ο Πρωθυπουργός κάνει τον καλό και λέει συνειδητά ψέματα και το Υπουργείο Οικονομικών βεβαίως εισπράττει υπερδιογκωμένα έσοδα.

Μέσα, λοιπόν, σ' αυτή την αντίφαση, και σε εντελώς αντίθετη κατεύθυνση από τις εξαγγελίες, βλέπουμε να αποτυπώνεται στον Προϋπολογισμό περαιτέρω συρρίκνωση των μισθών της Γενικής Κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Για μεν τους μισθούς της Γενικής Κυβέρνησης, δηλαδή εκεί που βρίσκονται οι υπηρεσίες κοινωνικής ωφέλειας, μιλάμε για τους μισθούς πρώτα απ' όλα του τομέα της υγείας, για τους μισθούς των εκπαιδευτικών, για τους μισθούς των ανθρώπων που υπηρετούν στην ασφάλεια και την άμυνα της Χώρας, διαπιστώνουμε περαιτέρω μείωση κατά δύο μονάδες του ΑΕΠ.

Δηλαδή, για να γίνει πιο κατανοητό, σε πραγματικούς όρους για να βρισκόμασταν πάλι στο επίπεδο του 2021 έπρεπε στο φετινό Προϋπολογισμό, να αποτυπώνεται αύξηση στους μισθούς της Γενικής Κυβέρνησης κατά 5,4 δισ. ευρώ. Δηλαδή, στην πράξη το 2026, για να αποκατασταθεί η αθροιστική ζημιά, θα έπρεπε κάθε δημόσιος υπάλληλος να πάρει αυξήσεις 500 ευρώ το μήνα. Αυτή είναι η ζημιά που έχουν πάθει οι δημόσιοι υπάλληλοι από το 2021 ως σήμερα, αντ' αυτού δίνουν ψίχουλα. Το αντίστοιχο ποσό ισοστάθμισης των ζημιών σε συντάξεις θα έπρεπε να είναι της τάξεως των 8,3 δισ. ευρώ, δηλαδή μεσοσταθμικά κάθε συνταξιούχος στη χώρα μας θα πάρει αύξηση 270 ευρώ, κάτι που φυσικά ούτε συνέβη την τελευταία πενταετία ούτε βεβαίως και θα συμβεί το 2026.

Άρα, συνεχίζεται η επιδείνωση της θέσης και των συνταξιούχων και των δημοσίων υπαλλήλων, ως αναλογία της δαπάνης τους προς το ΑΕΠ. Και αναρωτιέμαι, θα πει κανείς ποτέ την αλήθεια, ότι πρόκειται για πλασματικό Προϋπολογισμό; Θα πει τότε κανείς την αλήθεια ότι το κράτος λιγοστεύει επικίνδυνα, που σημαίνει ότι σε σχέση με το 2021 έχουμε 22 δισ. ευρώ λιγότερα, ως ποσοστό επιστροφής στην οικονομία και στους πολίτες που πλήττονται από την κρίση;

Κοντολογίς, για να μην μακρηγορώ και επειδή κρίνεστε, για όλη την περίοδο μετά τον κορονοϊό μέχρι σήμερα, έχετε αυξήσει κατά 52,5% τους φόρους, κατά 68,4% το ΦΠΑ, κατά 142% τους φόρους των νομικών προσώπων.

Τα έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης προς το ΑΕΠ έχουν μειωθεί κατά 48,37% και οι μισθοί της Γενικής Κυβέρνησης προς το ΑΕΠ έχουν αυξηθεί μόνο κατά 8%. Πατάξατε τη φοροδιαφυγή, για αυτό γίνονται όλα αυτά.

Αυτό, λοιπόν, το 40% της διαφοράς καθιστά το Ελληνικό Δημόσιο, κύριε Σκυλακάκη, εξίσου μεγάλο καρτέλ - θα έλεγα μονοπώλιο - που ανταγωνίζεται ισάξια τα καρτέλ της κερδοσκοπίας σε ρυθμούς συσσώρευσης εσόδων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ανέφερα ενδεικτικά κρίσιμους δείκτες, οι οποίοι σε συνδυασμό με το διαρκώς επιδεινούμενο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της Χώρας δημιουργούν ένα κρίσιμο δείκτη ευαλωτότητας της οικονομίας και της κοινωνίας, ευαλωτότητα, που οφείλεται σε μοναδικές και συνειδητές επιλογές της κυβερνητικής πολιτικής στο πλαίσιο πάντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρώτα από όλα, η οικονομία μας εμφανίζει ένα υψηλότατο βαθμό εξάρτησης από τα έσοδα του ΦΠΑ σε μια συγκυρία, όπου η αγοραστική δυνατότητα μειώνεται ραγδαία και όσο και αν στύβετε την κοινωνία, κύριε Υφυπουργέ, κάποια στιγμή θα φτάσει στο σημείο που δεν θα καταναλώνει και τότε θα έχουμε ένα σοκ ελλείμματος εσόδων από ΦΠΑ, άρα κατάρρευση των προβλέψεων στον Προϋπολογισμό και αναπλήρωση το κενού, όπως αντιλαμβανόμαστε όλοι, από δανεισμό σε εποχές, βεβαίως, που τα επιτόκια του δανεισμού ακόμη και για τις μεγάλες οικονομίες είναι της τάξεως του 3% και του 3,5%.

Η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι έχουμε ένα μίγμα εσόδων μη φιλικό προς την παραγωγή, διότι ούτε εξαγωγικά πάμε καλά ούτε, βεβαίως, έχουμε εγχώρια ζήτηση που να πηγαίνει καλά ούτε το συνολικό κόστος του κόστους παραγωγής των ελληνικών επιχειρήσεων πάει και αυτό καλά.

Άρα, λοιπόν, η δεύτερη μεγάλη ευαλωτότητα είναι η επαπειλούμενη κατάρρευση του ήδη προβληματικού παραγωγικού μας μοντέλου κάτι που αποτελεί και εθνικό κίνδυνο, καθώς ο δείκτης αυτάρκειας της Χώρας μας στην αλυσίδα διατροφής και βασικών ειδών πρώτης ανάγκης τείνει στο μηδέν. Και εάν έρθει μια πραγματική παγκόσμια κρίση στην εφοδιαστική αλυσίδα, ο ελληνικός πληθυσμός θα πεινάσει και δεν θα μπορεί να έχει βασικά αγαθά, όπως είναι η ένδυση, όπως η φθηνή ενέργεια και οι ουσιώδεις, βεβαίως, δημόσιες παροχές, όπως είναι το φάρμακο και η δημόσια περίθαλψη.

Η τρίτη ευαλωτότητα είναι η εικονικότητα της δημοσιονομικής βελτίωσης, η οποία οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στην αύξηση των δημοσίων εσόδων και όχι στην ποιότητα των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης και αυτό βραχυπρόθεσμα, πλέον, θα αποκλιμακώσει ραγδαία και επικίνδυνα τη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών και θα μηδενίσει τους ρυθμούς της πραγματικής ανάπτυξης έστω και αυτούς τους ισχνούς.

Ξέρει πολύ καλά ο Υπουργός Οικονομικών ότι έχουμε πλασματικό ΑΕΠ θεωρώντας επενδύσεις ακόμα και τις πωλήσεις των κόκκινων δανείων, οι οποίες έχουν φτάσει πλέον να έχουν ξεπεράσει τα 75 δις ευρώ.

Έτσι, λοιπόν, εμείς σαν Κίνημα Δημοκρατίας, θεωρούμε ότι είναι επιτακτική η ανάγκη για αλλαγή του μείγματος της οικονομικής πολιτικής μέσα από μια βίαιη μετατόπιση του βάρους των φόρων στα πολύ υψηλά μεταπρατικά εισοδήματα που δεν περιέχουν καμία εγχώρια προστιθέμενη αξία, την αποκλιμάκωση των συντελεστών ΦΠΑ από το 24% στο 15% και το μηδενισμό τους, βεβαίως, στα βασικά είδη πρώτης ανάγκης, όπως υπαγορεύει η Κοινοτική Οδηγία, προκειμένου να ενδυναμωθεί η κατανάλωση και να σωθεί η εγχώρια παραγωγή και φυσικά να στραφούν επιτέλους λίγο πριν τη λήξη του Προγράμματος που τελειώνει το 2026, άντε και ένα εξάμηνο παραπέρα, να μεταφερθούν οι πόροι του Ταμείου

Ανάκαμψης αποκλειστικά σε ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που παράγουν εγχώρια προστιθέμενη αξία και δίνουν σταθερά και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας και όχι εικονικές προς τέρψη των αριθμών που δημοσιοποιεί το Υπουργείο Εργασίας.

Το Υπουργείο Εργασίας επιμένει για τεράστια δήθεν μείωση της ανεργίας και υπολογίζει στα ποσοστά τις επιδοτούμενες θέσεις εργασίας 6 και 8 μηνών, τις οποίες για να αξιοποιήσει κάποιος πρέπει να κόψει την κάρτα ανεργίας του.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αυτό το Προσχέδιο Προϋπολογισμού είναι ο πρόλογος και ο επίλογος μαζί μιας οριστικής οικονομικής και κοινωνικής κατάρρευσης της Χώρας, είναι το υπόβαθρο περαιτέρω φτωχοποίησης των, ήδη, φτωχοποιημένων Ελλήνων και βεβαίως ένα κείμενο ύβρις για εκατομμύρια πολίτες οι οποίοι – ακούστε λίγο τα στοιχεία – οι 6,5 στους 10 έχουν σε τραπεζικό λογαριασμό λιγότερα από 1.000 ευρώ στην τράπεζα και βεβαίως οι 2 ακόμη μέχρι τους 10 έχουν σε τραπεζικό λογαριασμό λιγότερα από 5.000 ευρώ και είμαστε μια χώρα που δεν προσφέρει κανένα βιώσιμο ρυθμιστικό πλαίσιο οφειλών και μια χώρα που έχει πάνω από 2,5 εκατομμύρια φορολογούμενους σε καθεστώς ακατάσχετου λογαριασμού, δηλαδή, ανθρώπους που κινδυνεύουν να χρεοκοπήσουν ανά πάσα στιγμή.

Φέρνετε, κύριε Υπουργέ, αυτό το Προσχέδιο σε μια χώρα που παραπάνω από το μισό πληθυσμό της, να βρίσκεται κάτω από τα όρια της φτώχειας με πραγματικούς όρους και όπου με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το 2024 – προσέξτε - περίπου 200.000 Ελληνίδες και Έλληνες όλων των ηλικιών καταγράφηκαν ως περιστατικά ακραίας διατροφικής φτώχειας. Αυτό σε απλά ελληνικά σημαίνει ότι πάνω από 200.000 Έλληνες και Ελληνίδες βρέθηκαν στο σημείο να μην έχουν χρήματα να φάνε οτιδήποτε, τουλάχιστον, δύο μέρες το μήνα μεσοσταθμικά.

Είναι δυνατόν, λοιπόν, σε αυτή την κοινωνία να έρχεστε και να φέρνετε αυτό το Προσχέδιο Προϋπολογισμού;

Είναι δυνατόν οι 9 στις 10 ξένες άμεσες επενδύσεις που εξαγγείλλατε, να καταλήγουν τελικά στην Τουρκία;

Είναι δυνατόν να μιλάτε για brain drain και αντιμετώπιση το δημογραφικού προβλήματος στη χώρα, όταν σε αυτή τη χώρα που φτιάξατε σε έξι χρόνια από το brain drain - μιλάμε πλέον για social drain- δημιουργώντας για πρώτη φορά μεταπολιτευτικά τις τρέχουσες ευρωπαϊκές συνθήκες κύματα οικονομικής προσφυγιάς από απελπισία.

Είστε η Κυβέρνηση που ανοίξατε την πόρτα στη δημοκρατική κατάρρευση και αν παραμείνετε λίγο ακόμα θα την καταστήσετε πραγματικό μη αναστρέψιμο υπαρξιακό εθνικό κίνδυνο.

Σας ευχαριστώ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την κυρία Τζάκρη και θα ολοκληρωθεί η τρίτη συνεδρίαση με τον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τον κύριο Αθανάσιο Πετραλιά.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ (Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κατ' αρχήν, πριν ξεκινήσω, κυρία Τζάκρη, δεν ξέρω αν διαβάσατε τον Προϋπολογισμό ή αν τον διαβάσατε σωστά. Για παράδειγμα, ο Φόρος Φυσικών Προσώπων μειώνεται στον Προϋπολογισμό. Αυτό που λέτε είναι στην από κάτω γραμμή ο Φόρος Νομικών Προσώπων που έχει αύξηση, δηλαδή, τα νούμερα που αναφέρετε δεν ευσταθούν.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριοι Βουλευτές, ο Προϋπολογισμός του 2026 αποτελεί ένα ακόμα βήμα στο δρόμο που ακολουθούμε με συνέπεια όλα αυτά τα χρόνια για μια Ελλάδα ισχυρή, με σταθερή και βιώσιμη ανάπτυξη και οφέλη για όλους.

Εδώ επιτρέψτε μου λίγο σε αυτό το σημείο να εξάρω το ρόλο του Υπουργού Οικονομικών του Χρήστου Σταϊκούρα και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών του Θεόδωρου Σκυλακάκη για όλα αυτά τα χρόνια που ήμασταν μαζί στο Υπουργείο Οικονομικών και να πω ότι κατά την άποψή μου η διαχείριση εκείνης της εποχής αποτελεί πρότυπο οικονομικής και δημοσιονομικής διαχείρισης εν μέσω σημαντικών κρίσεων που πέρασε η χώρα και σε αυτόν τον δρόμο συνεχίζουμε.

Έτσι και ο Προϋπολογισμός του 2026 επιβεβαιώνει τη συνέχιση της θετικής πορείας της οικονομίας και δίνει ξεκάθαρα το στίγμα της πολιτικής και των στόχων μας οι οποίοι συνοψίζονται στα εξής.

Πρώτον, δημοσιονομική σταθερότητα με συνεχή μείωση του δημόσιου χρέους.

Δεύτερον, ισχυρή ανάπτυξη με αύξηση των επενδύσεων.

Τρίτον, ενίσχυση του εισοδήματος όλων των πολιτών.

Τέταρτον, προτεραιότητα σε πολιτικές για το Στεγαστικό, το Δημογραφικό, την Άμυνα, τη Μεσαία Τάξη, τις Οικογένειες με Παιδιά και τους Νέους.

Η Υλοποίηση όλων των θετικών παρεμβάσεων για τους πολίτες που περιγράφονται αναλυτικά στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού είναι αποτέλεσμα συστηματικής προσπάθειας για τον εξορθολογισμό των δημόσιων οικονομικών με όλα τα μέτρα καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής που εφαρμόστηκαν τα τελευταία έτη, αλλά και με συνεχόμενα μέτρα μείωσης των φορολογικών και ασφαλιστικών βαρών που επιτρέπουν στην οικονομία να αποδίδει και να αναπτύσσεται.

Αυτές οι θετικές παρεμβάσεις υλοποιούνται εν μέσω σημαντικής διεθνούς αβεβαιότητας τόσο σε γεωπολιτικό όσο και δημοσιονομικό επίπεδο.

Οι γεωπολιτικές εντάσεις και η ενίσχυση του προστατευτισμού δημιουργούν αβεβαιότητα για την πορεία των οικονομιών της Ευρώπης. Σε συνδυασμό με την πολιτική και δημοσιονομική αβεβαιότητα που ρίχνει τη σκιά της σε μεγάλες οικονομίες της Ευρώπης το κλίμα αστάθειας εντείνεται και οδηγεί πολλά κράτη στη λήψη περιοριστικών δημοσιονομικών μέτρων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η Ελλάδα αποτελεί σημείο αναφοράς οικονομικής, πολιτικής και δημοσιονομικής σταθερότητας.

Το αξιόγραφο της χώρας έχοντας κερδίσει την επενδυτική βαθμίδα παρουσιάζει πλέον μικρότερα spreads από χώρες, όπως η Ιταλία και η Γαλλία.

Το Χρηματιστήριό μας βρίσκεται πλέον σε ανεπτυγμένες αγορές ενώ την περασμένη εβδομάδα ακούσαμε όλοι στη Γενική Συνέλευση του ΣΕΒ τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας τον κύριο Νάγκελ να μιλά με εγκωμιαστικό τρόπο για τη χώρα μας.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, όπως αποτυπώνεται στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού η ελληνική οικονομία θα συνεχίσει για 6^ο συναπτό έτος να καταγράφει σημαντικά υψηλότερο, σχεδόν, διπλάσιο ρυθμό πραγματικής ανάπτυξης σε σχέση με το μέσο όρο της Ευρωζώνης, 2,4% λοιπόν, για το 2026.

Πολύ σημαντικό ρόλο σε αυτό είναι η συμβολή των επενδύσεων οι οποίες αυξάνονται από 4,5% το 2024 σε 5,7% το 2025 και 10,2% το 2026. Παράλληλα με την δυναμική των ιδιωτικών επενδύσεων αναμένεται σε αυτή την κατεύθυνση να υλοποιηθεί ένα διευρυμένο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ύψους 16,7 δις ευρώ έναντι 14,6 δις ευρώ το 2025 και ναι, εδώ είναι το μεγάλο στοίχημα της πλήρους απορρόφησης του Ταμείου Ανάκαμψης και σε αυτή την κατεύθυνση θα εργαστούμε όλοι.

Η αύξηση αυτή των επενδύσεων αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση μετά την Ιρλανδία στην Ευρώπη για το 2025 και τη μεγαλύτερη αύξηση το 2026.

Σε αυτά τα πλαίσια, το ποσοστό των επενδύσεων προς το Α.Ε.Π. αναμένεται να αυξηθεί από 15,7% που ήταν το 2025 και 11%, που το παραλάβαμε το 2019, σε 16,8% το 2026. Σε απόλυτους αριθμούς, οι επενδύσεις αυξάνονται από τα 20 δισ. ευρώ το 2019 σε 39 δισ. ευρώ φέτος και 44 δισ. ευρώ το 2026.

Το δεύτερο σημαντικό μακροοικονομικό στοιχείο που αποτυπώνεται στο προσχέδιο είναι η αύξηση της απασχόλησης και των μισθών. Το ποσοστό ανεργίας έχοντας υποχωρήσει σε μονοψήφιο από το 2025, αναμένουμε κατά μέσο όρο μέσα στη διάρκεια του 2026 να ανέλθει σε 8,6%. Το χαμηλότερο επίπεδο μετά το 2008. Σε εθνικολογιστικά μεγέθη αυτό σημαίνει ότι έχουμε 3,9 εκατομμύρια εργαζόμενους, δηλαδή, 659.000 περισσότερους απασχολούμενους μισθωτούς από το 2008. Ο ονομαστικός μέσος μισθός αναμένεται να αυξηθεί τόσο το 2025 όσο και το 2026 κατά 3,7%. Η εξέλιξη αυτή, διαμορφώνει το επίπεδο των κατά κεφαλήν αμοιβών εξαρτημένης εργασίας για το 2026 σε 21,6% υψηλότερα από το επίπεδο του έτους 2019.

Εάν ληφθούν υπ' όψιν και οι διαδοχικές μειώσεις της φορολογίας εισοδήματος και ασφαλιστικών εισφορών, γιατί οι κατά κεφαλήν αμοιβές εξαρτημένης εργασίας με τον ορισμό της Eurostat είναι μικτές αμοιβές. Αφαιρέστε 5,4% τις ασφαλιστικές εισφορές, αφαιρέστε και 3,6%, που έχουμε υπολογίσει τις μειώσεις του φόρου εισοδήματος, θα δείτε ότι οι καθαρές κατά κεφαλήν αμοιβές έχουν αυξηθεί περισσότερο από 30% σε σχέση με το 2019. Την ίδια στιγμή, ο εγχώριος πληθωρισμός αναμένεται να αποκλιμακωθεί από 2,6% το 2025 σε 2,2% το 2026.

Τα ανωτέρω μεγέθη δίνουν και μια απάντηση, γιατί πολλοί ρωτούν γι' αυτό, για το τι γίνεται για τα πραγματικά εισοδήματα;

Από το 2019 ως το 2026, λοιπόν, ναι, ο σωρευτικός πληθωρισμός εκτιμάται σε 22%.

Η αύξηση του καθαρού μέσου μισθού, όπως αναφέραμε ανωτέρω, είναι πάνω από 30%, ενώ η αύξηση του κατώτατου, ήδη, το 2025, έχει ξεπεράσει το 35,4% που είναι η σωρευτική αύξηση του κατώτατου για τα πιο κάτω εισοδήματα και το 2026, μπορεί να φτάσει και να ξεπεράσει το 40%. Θα είναι ακόμη μεγαλύτερη στα κατωτέρα.

Συνεπώς, ναι, τα πραγματικά εισοδήματα αυξάνονται. Έχουμε ονομαστικές αυξήσεις μέσου μισθού πολύ παραπάνω από τον πληθωρισμό σωρευτικά.

Είμαστε ικανοποιημένοι με αυτό;

Όχι, προφανώς, δεν είμαστε ικανοποιημένοι. Έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε, αλλά δείχνει ότι κινούμαστε προς τη σωστή κατεύθυνση.

Γι' αυτό, λοιπόν, στο προσχέδιο θα δείτε το σύνολο των μέτρων που εξαγγέλθηκαν στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Θ.) ύψους 1,76 δισ. για το 2026 και 2,47 δισ. για το 2027. Αυτό πρέπει να το τονίσω. Το συνολικό κόστος των μέτρων που καταγγείλαμε σε μόνιμη βάση είναι 2,5 δισ. Το 1,76 είναι της πρώτης χρονιάς η επίδραση. Η μόνιμη επίδραση είναι 2,5 δισ. μέτρα εξαγγέλθηκαν. Με το κυριότερο από αυτά, τη φορολογική μεταρρύθμιση, για το δημογραφικό, τους νέους και τη μεσαία τάξη. Η αναμόρφωση της φορολογικής κλίμακας εισοδήματος, λοιπόν, που έχει κόστος 1,2 δισ. το 2026 και 1,6 δισ. σε μόνιμη βάση από το 2027 και μετά, στοχεύει στην ενίσχυση των μεσαίων εισοδημάτων οικογενειών με παιδιά και των νέων.

Η λογική, όμως, της δημογραφικής φορολογικής μεταρρύθμισης είναι πολύ πιο ουσιαστική και βαθύτερη από την επικείμενη αύξηση των καθαρών εισοδημάτων που θα λάβει χώρα τον Ιανουάριο και στοχεύει στην προώθηση - αν θέλετε - ενός νέου παραγωγικού υποδείγματος για την ελληνική οικονομία.

Και γιατί το λέω αυτό;

Να εξηγήσω.

Με τη μεταρρύθμιση αυτή, γιατί δεν προχωρήσαμε σε αύξηση των επιδομάτων και κάναμε μείωση φόρων και της φορολογικής κλίμακας;

Έτσι, επιβραβεύεται η παραγωγή, η πρόοδος και η ανάπτυξη. Δίνεται κίνητρο κάποιος να εργαστεί, όχι να κάτσει στο σπίτι του, και να πετύχει καλύτερες αποδοχές.

Γιατί, πέρα από την άμεση ενίσχυση του εισοδήματός του τον Ιανουάριο, τι συμβαίνει με τη μείωση του συντελεστή μέχρι τα 60.000 ευρώ, από τα 10.000 έως τα 60.000;

Σε κάθε μελλοντική αύξηση μισθών, που θα του κάνει εργοδότης, αυτός θα έχει μελλοντικά μεγαλύτερο όφελος, κάθε χρονιά στο μέλλον. Οπότε παίρνει, λοιπόν, αύξηση κάποιος θα καταλήγουν πιο πολλά στην τσέπη του.

Άρα, διευκολύνονται και οι αυξήσεις μισθών από τους εργοδότες. Δεν θα τους τα δώσουν «μαύρα», δεν θα γίνουν άλλα πράγματα. Θα έχεις μικρότερη φορολογία πλέον, μπορείς να κάνεις αυξήσεις μισθών, δεν θα σου πάρει 44% το κράτος, μειώνεται η επιβάρυνση.

Την ίδια στιγμή, λοιπόν, οι νέοι μας θα έχουν μεγαλύτερο κίνητρο να εργαστούν, απολαμβάνοντας καλύτερες αποδοχές στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής ζωής, που κατά τεκμήριο είναι χαμηλότερες, ενώ επιπλέον ενισχύονται σημαντικά περισσότερο οι οικογένειες με παιδιά.

Για πρώτη φορά συντελεστές φορολογίας κλίμακας στη χώρα μας διαφοροποιούνται αναλόγως του αριθμού των τέκνων. Ενισχύοντας έτσι, όχι μόνο τα χαμηλά, αλλά όλα τα ύψη εισοδημάτων όσων έχουν τέκνα, γιατί έχουμε δημογραφικό πρόβλημα. Και ναι, όταν λέμε μεσαία τάξη και στα 1.500, στα 2.000, στα 2.500, στα 3.000 εισόδημα. Ναι, όταν έχεις παιδιά χρειάζεται ενίσχυση, χρειάζεσαι αυτά τα χρήματα.

Επιπλέον, ιδιαίτερης σημασίας για δημογραφικούς λόγους είναι η μείωση του συντελεστή για εισοδήματα από 10.000 έως 20.000 ευρώ από 22% σε 9% για τους τρίτεκνους και μηδενισμός έως 20.000 ευρώ για τους πολύτεκνους. Ενώ οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα δουν για πρώτη φορά μείωση φόρου αναλόγως του αριθμού των τέκνων και οι νέοι επιχειρηματίες θα δουν σημαντική μείωση στο 9% ή και μηδενισμό του φόρου τους.

Η λογική, όμως, της φορολογικής μεταρρύθμισης για το δημογραφικό δεν σταματάει μόνο στη διαρθρωτική αλλαγή της φορολογίας εισοδήματος, εισάγονται και τοπικά χαρακτηριστικά καθώς το δημογραφικό συνδέεται άμεσα με το στεγαστικό πρόβλημα, αλλά και την αποκέντρωση. Για τον σκοπό αυτό, καταργείται σταδιακά ο ΕΝΦΙΑ για την κύρια κατοικία πολιτών που διαμένουν σε οικισμούς με πληθυσμό ως 1.500 κατοίκους, με ωφέλεια σε περισσότερο από 1 εκατομμύριο πολίτες στην ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα, ενώ την ίδια στιγμή μειώνονται κατά 30% οι συντελεστές Φ.Π.Α. στα ακριτικά νησιά του Αιγαίου έως 20.000 κατοίκους.

Επιπροσθέτως, εισάγεται ενδιάμεσος συντελεστής στα ενοίκια από 25%, που ισχύει σήμερα, για ετήσιο εισόδημα από 12.000 έως 24.000 ευρώ, τη στιγμή από τον Νοέμβριο, συνδυαστικά δείτε αυτά τα μέτρα, θα επιστρέφεται και ένα ενοίκιο ετησίως στο 80% των ενοικιαστών της χώρας.

Επιπλέον, η δημογραφική πολιτική εισάγεται και σε επιμέρους φορολογικές ρυθμίσεις καθώς το ελάχιστο εισόδημα των ελεύθερων επαγγελματιών καταργείται για νέες μητέρες και δύο έτη μετά τη γέννα.

Μειώνεται κατά 50% σε όσους διαμένουν σε οικισμούς ως και 1.500 άτομα εκτός Αττικής. Ενώ, πλέον, στα τεκμήρια τα εξαρτώμενα τέκνα δεν θα έχουν ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης.

Διαπιστώνεται, λοιπόν, ότι η μεταρρύθμιση είναι ολιστική και αν μου επιτρέπεται, όρος «πρωτοποριακή» και για τα ελληνικά δεδομένα και για τα ευρωπαϊκά, γιατί εξετάσαμε όλα τα συστήματα φορολογίας εισοδήματος στην Ευρώπη, για να καταλήξουμε σε αυτό και εξαιρετικά στοχευμένη στα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Στα ανωτέρω προστέθηκαν σημαντικές παρεμβάσεις που προβλέπονται στο προσχέδιο, όπως η σταδιακή κατάργηση του συμψηφισμού της προσωπικής διαφοράς συνταξιούχων, η μείωση τεκμηρίων διαβίωσης για κτίρια, κατοικίες και αυτοκίνητα.

Οι παρεμβάσεις στις μισθολογία Ενόπλων Δυνάμεων, σωμάτων ασφαλείας, του Υπουργείου Εξωτερικών και μισθολογικές ρυθμίσεις για μηχανικούς, ερευνητές και άλλες ομάδες δημοσίων υπαλλήλων.

Η θέσπιση υπερεκπτώσεων - σημαντικό μέτρο - 100% για επενδυτικές δαπάνες σε νευραλγικούς τομείς της βιομηχανίας, όπως είναι η άμυνα, η κατασκευή οχημάτων, αεροσκαφών και των εξαρτημάτων αυτών.

Ενώ πέραν των ανωτέρω, τον Απρίλιο 2026, θα αυξηθεί περαιτέρω ο κατώτατος μισθός, με στόχο να ανέλθει στα 950 ευρώ έως τον Απρίλιο 2027. Και στη βάση αυτή, τον Απρίλιο, θα έχουμε νέα οριζόντια αύξηση των μισθών όλων των δημοσίων υπαλλήλων.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές, αναφορικά με τα δημοσιονομικά μεγέθη.

Για το 2025, το πρωτογενές αποτέλεσμα εκτιμάται σε 3,6% του Α.Ε.Π. έναντι 3,2%, που ήταν εκτίμηση στην Έκθεση Προόδου του Μεσοπρόθεσμου τον Απρίλιο.

Στη βάση, πρώτον, της μεγαλύτερης τάξης των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας που εκτιμάται πλέον σε 6,3% το 2025, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο του 3,4% που ήταν η σχετική πρόβλεψη.

Δεύτερον, της αυξημένης τουριστικής κίνησης που εμφανίζει αύξηση τουριστικών εσόδων ύψους 12,5% το 7μηνο. Η εκτίμησή μας είναι ότι από 21,6 δισ. πέρυσι, θα φτάσει και μπορεί να ξεπεράσει τα 23,5 δισ. ευρώ τα τουριστικά έσοδα φέτος, επιπλέον 2 δισ.. Έχουμε πρόβλεψη για άλλο 6,5% για του χρόνου αύξηση. Πιστεύουμε ότι θα φτάσει κοντά στα 25 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Προϋπολογισμού για του χρόνου.

Τρίτον, της αυξημένης πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης που εκτιμάται σε 1,9% έναντι 1,6% που ήταν η πρόβλεψη του Προϋπολογισμού.

Για το 2026, στη βάση των νέων σημαντικών παρεμβάσεων για τη στήριξη του εισοδήματος που ανακοινώθηκαν στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (Δ.Ε.Θ.), το πρωτογενές αποτέλεσμα μειώνεται, όντως, από 3,6% φέτος σε 2,8% του χρόνου και το συνολικό αποτέλεσμα από συν 0,6% φέτος γυρίζει σε οριακό έλλειμμα μείον 0,1% του χρόνου.

Πρέπει να αναφέρω ότι τα ανωτέρω γίνονται, ακριβώς, εντός του ορίου των δημοσιονομικών περιθωρίων που τίθενται από τον στόχο πρωτογενών δαπανών, όπως ξέρετε, καθώς, όπως θα δείτε στον σωρευτικό στόχο εκεί η διαφορά μεταξύ του ορίου και των δαπανών που έχουμε μηδενίζεται.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σταθώ ξεχωριστά στο δημόσιο χρέος.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 362,8 δισ. ευρώ ή 145,4% του Α.Ε.Π. φέτος, έναντι 364,9 δισ. ευρώ ή 153,6% του Α.Ε.Π. το 2024, παρουσιάζοντας μείωση κατά 8,2 ποσοστιαίες μονάδες. Βλέπουμε ότι, πλέον, δεν μειώνεται

μόνο ως ποσοστό του Α.Ε.Π., αλλά βλέπουμε και μείωση και στο επίπεδο, το οποίο είναι πρωτόγνωρο γενικά, δεν συμβαίνει συχνά σε χώρες της Ευρωζώνης αυτό.

Το 2026, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα αποκλιμακωθεί περαιτέρω σε 359 δισ. ευρώ από 362,8 φέτος, 3,8 δισ. ευρώ πραγματική μείωση στους ονομαστικούς όρους ή και θα φτάσει στο 137,6 ως ποσοστό του Α.Ε.Π., παρουσιάζοντας μείωση κατά επιπλέον 7,8 ποσοστιαίες μονάδες. Είναι μια πολύ σημαντική μείωση και για πρώτη φορά από το 2010 πέφτουμε κάτω από το 140%, προσεγγίζουμε τα επίπεδα της Ιταλίας. Η Ιταλία, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Commission, έχει 135%, 136% φέτος και του χρόνου προβλέπεται να έχει γύρω στο 138%, οπότε θα είμαστε περίπου τα ίδια επίπεδα με την Ιταλία, του χρόνου.

Η μείωση του Δημοσίου χρέους, συνδέεται με την αναβαθμισμένη εικόνα της Χώρας μας διεθνώς. Μας επιτρέπει να εξυπηρετούμε τις δανειακές μας ανάγκες με ευνοϊκότερους όρους και στέλνει μήνυμα δημοσιονομικής σταθερότητας στη διεθνή επενδυτική κοινότητα. Το κυριότερο όμως στοιχείο επιτρέψτε μου να πω, είναι ότι ελαφρύνει τα βάρη για τις νεότερες γενεές και αυτό είναι το πιο σημαντικό, για να μη ζήσουν αυτές όσα πέρασε αυτή η γενιά.

Ευχαριστώ πολύ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον Υφυπουργό τον κ.Πετραλιά. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε η συζήτηση επί του Προσχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2026. Στις τρεις Συνεδριάσεις που διεξήχθησαν τη Δευτέρα 13 Οκτωβρίου και την Τρίτη 14 Οκτωβρίου, τον λόγο έλαβαν συνολικά οκτώ Γενικοί Εισηγητές, οκτώ Ειδικοί Εισηγητές και εννέα Βουλευτές.

Τοποθετήθηκαν, επίσης, ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας Οικονομικών ο κ. Κυριάκος Πιερρακάκης και ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. Αθανάσιος Πετραλιάς. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 121, παρ. 5 του Κανονισμού της Βουλής, τα Πρακτικά των Συνεδριάσεων θα διαβιβαστούν στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις της Επιτροπής στην κατάρτιση του Προϋπολογισμού του Κράτους, ο οποίος θα κατατεθεί στη Βουλή 40 τουλάχιστον ημέρες πριν, αρχίσει το Οικονομικό έτος.

Στο σημείο αυτό λύεται η Συνεδρίαση.

Σας ευχαριστώ πολύ καλό σας απόγευμα.

Στο σημείο αυτό γίνεται η ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Επιτροπής. Παρόντες είναι οι Βουλευτές κ.κ. Αβραμόπουλος Δημήτριος, Ακτύπης Διονύσιος, Αυγενάκης Ελευθέριος, Αυγερινούπουλου Διονυσία – Θεοδώρα, Μπουκώρος Χρήστος, Βλάχος Γεώργιος, Ιατρίδη Τσαμπίκα (Μίκα), Καββαδάς Αθανάσιος, Καραόγλου Θεόδωρος, Καρασμάνης Γεώργιος, Κόνσολας Εμμανουήλ (Μάνος), Κοτρωνιάς Γεώργιος, Κρητικός Νεοκλής, Κωτσός Γεώργιος, Λεονταρίδης Θεόφιλος, Λιβανός Μιχαήλ, Λιούτας Αθανάσιος, Μαρκόπουλος Δημήτριος, Μηταράκης Παναγιώτης (Νότης), Μπακογιάννη Θεοδώρα (Ντόρα), Μαραλιάκος Ξενοφών (Φώντας), Παπαδόπουλος Μιχαήλ (Μιχάλης), Πασχαλίδης Ιωάννης, Πέτσας Στυλιανός (Στέλιος), Σιμόπουλος Ευστράτιος (Στράτος), Σκόνδρα Ασημίνα, Σκρέκας Κωνσταντίνος, Σκυλακάκης Θεόδωρος, Σταϊκούρας Χρήστος, Σταμενίτης Διονύσιος, Συρεγγέλα Μαρία, Αποστολάκη Ελένη-Μαρία (Μιλένα), Κατρίνης Μιχαήλ, Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις), Σταρακά Χριστίνα, Γεροβασίλη, Όλγα, Καραμέρος Γεώργιος, Κόκκαλης Βασίλειος, Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης), Μπάρκας Κωνσταντίνος, Παππίας Νικόλαος, Καραθανασόπουλος Νικόλαος, Δελής Ιωάννης, Μεταξάς Βασίλειος, Τσοκάνης Χρήστος, Τζανακόπουλος Δημήτριος, Τσακαλώτος Ευκλείδης, Βιλιάρδος Βασίλειος, Φωτόπουλος

Στυλιανός, Βορύλλας Ανδρέας, Τσιρώνης Σπυρίδων, Καζαμίας Αλέξανδρος,
Καραγεωργοπούλου Ελένη, Βρεττός Νικόλαος, Μάλαμα Κυριακή και Σαλμάς Μάριος.

Τέλος, και περί ώρα 14.30' λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΒΒΑΔΑΣ

ΑΣΗΜΙΝΑ ΣΚΟΝΔΡΑ

Κατατέθηκε Έκκ. Έγγραφο από
Τον κ. Σ. Γέτορα
14/10/2025

Αθανάσιος Καλλινός
Πρόεδρος Επιτροπής

Gross domestic product (GDP) per capita, 2014-2024, (EU=100)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Luxembourg	280	279	276	267	258	249	256	263	249	242	242
Ireland	141	186	179	187	192	190	205	226	238	213	211
Netherlands	133	132	130	130	130	128	131	132	134	133	136
Denmark	128	127	126	128	127	125	132	134	135	125	128
Belgium	121	119	118	117	116	117	118	117	119	118	116
Austria	129	128	128	125	126	124	123	121	123	120	116
Germany	128	126	126	126	125	122	123	120	118	116	115
Sweden	125	126	123	119	117	117	120	120	114	112	113
Malta	94	99	100	106	107	106	105	109	105	107	109
EA20	107	107	107	106	106	105	104	104	104	104	104
Finland	111	109	109	110	109	107	112	109	107	105	103
France	108	106	105	103	103	105	104	101	98	99	99
Italy	98	97	99	98	97	96	93	96	98	98	98
Cyprus	80	81	86	88	89	91	89	92	95	94	95
Spain	90	91	92	93	91	91	83	85	88	90	92
Czechia	88	89	89	92	93	95	96	92	89	90	91
Slovenia	82	81	82	84	86	87	88	88	89	92	91
Lithuania	75	75	75	78	81	83	87	88	88	87	88
Portugal	77	76	77	76	77	77	75	74	77	81	82
Estonia	78	77	78	80	82	84	85	85	84	80	79
Poland	68	70	69	70	72	74	79	79	78	78	79
Romania	55	56	58	63	66	69	72	72	74	78	78
Croatia	60	61	62	63	64	67	66	70	72	76	77
Hungary	69	70	69	69	72	73	75	75	77	77	77
Slovakia	78	78	73	70	70	70	74	74	71	74	75
Latvia	61	62	63	64	66	66	69	71	69	71	71
Greece	71	69	67	67	66	66	62	64	67	69	70
Bulgaria	48	49	51	52	53	55	57	60	62	64	66
Norway	177	157	145	150	156	145	141	171	215	171	163
Switzerland	169	169	164	158	157	152	153	156	159	153	151
Iceland	125	130	133	131	129	128	120	122	132	135	132
Türkiye	64	67	65	65	63	59	60	60	68	72	71
Montenegro	41	42	44	46	48	50	44	46	48	52	54
Serbia	41	40	40	40	41	42	44	45	46	49	51
North Macedonia	39	39	40	40	41	42	42	43	42	41	42
Albania	30	30	30	30	30	30	30	31	34	36	37
Bosnia and Herzegovina	30	31	31	31	32	32	33	33	34	36	35

Note: countries are sorted according to their 2024 volume index per capita for GDP.

Source: Eurostat (online data code: prc_ppp_ind)

Actual individual consumption (AIC) per capita, 2014-2024, (EU=100)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Luxembourg	153	153	150	149	150	144	137	139	140	141	141
Netherlands	119	118	115	116	117	115	116	117	120	119	120
Germany	126	125	126	125	125	124	124	122	121	119	118
Belgium	118	118	116	114	114	114	114	113	113	113	112
Austria	122	121	119	117	116	115	113	117	117	114	112
Denmark	118	117	115	116	117	115	120	122	110	108	108
France	114	112	112	110	108	109	110	107	105	106	106
Sweden	118	119	116	113	111	109	111	111	108	106	105
Finland	114	114	113	111	110	108	111	109	105	106	104
EA20	107	107	106	106	105	105	104	104	104	104	104
Ireland	95	96	96	94	94	93	87	91	94	99	99
Italy	100	100	100	100	99	99	96	96	99	100	98
Cyprus	90	89	91	93	93	95	94	92	94	96	96
Spain	89	91	91	92	91	90	83	87	89	91	92
Malta	86	86	85	85	88	89	83	85	85	90	92
Lithuania	81	82	84	86	87	89	91	93	91	88	89
Romania	57	59	63	68	73	77	81	82	83	86	88
Portugal	83	83	83	81	83	84	82	83	85	85	85
Slovenia	77	76	77	77	78	81	81	84	86	85	85
Poland	76	77	77	78	79	80	86	86	85	83	84
Czechia	81	82	83	86	87	88	90	86	82	81	82
Greece	79	78	77	77	77	77	75	76	78	80	81
Croatia	63	62	63	64	65	68	69	74	74	76	78
Slovakia	74	74	69	67	67	68	75	76	77	77	78
Latvia	62	63	64	66	67	67	68	73	73	75	76
Estonia	71	73	74	75	76	77	79	78	78	75	74
Bulgaria	54	55	56	57	59	60	62	67	69	70	74
Hungary	63	64	64	64	65	66	69	69	71	70	72
Norway	137	131	128	131	130	127	125	126	127	127	124
Iceland	120	119	118	118	116	116	122	122	120	119	116
Switzerland	136	135	131	126	123	121	121	118	117	116	115
Türkiye	65	68	68	68	65	63	64	66	76	84	80
Montenegro	53	54	57	56	58	59	58	58	61	65	68
Serbia	49	49	48	48	48	49	51	52	53	55	56
North Macedonia	44	45	46	45	46	46	48	51	49	49	49
Albania	37	38	37	36	36	37	36	36	39	41	41
Bosnia and Herzegovina	41	41	41	40	40	40	40	40	40	42	41

Note: countries are sorted according to their 2024 volume index per capita for AIC.

Source: Eurostat (online data code: prc_ppp_ind)

Exchange rates and price level indices for AIC, 2022-2024, (EU=100)

	Exchange rates			Price level indices for AIC		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Luxembourg	1	1	1	153.2	150.8	150.7
Denmark	7.440	7.451	7.459	146.7	144.3	142.8
Ireland	1	1	1	142.0	141.1	141.2
Finland	1	1	1	128.9	128.1	127.2
Sweden	10.6296	11.4788	11.4325	130.4	122.2	123.0
Netherlands	1	1	1	119.4	121.1	121.0
Austria	1	1	1	115.1	117.9	119.7
Belgium	1	1	1	119.5	119.7	118.7
Germany	1	1	1	108.9	109.0	109.1
France	1	1	1	109.5	109.1	107.9
EA20	1	1	1	105.6	105.0	104.7
Italy	1	1	1	100.6	98.4	98.1
Estonia	1	1	1	94.2	97.1	96.5
Cyprus	1	1	1	95.4	95.1	95.1
Malta	1	1	1	93.0	92.2	93.1
Slovenia	1	1	1	87.8	89.9	91.0
Spain	1	1	1	93.4	91.1	90.7
Portugal	1	1	1	85.2	84.6	85.0
Greece	1	1	1	84.4	82.9	83.0
Slovakia	1	1	1	79.5	80.3	81.1
Czechia	24.566	24.004	25.12	82.6	84.2	80.2
Lithuania	1	1	1	74.5	77.9	78.2
Latvia	1	1	1	76.6	77.2	77.2
Croatia	7.535	1	1	68.5	71.2	73.3
Poland	4.686	4.542	4.306	59.1	65.3	70.2
Hungary	391.290	381.850	395.300	61.9	68.3	68.3
Romania	4.931	4.947	4.975	53.2	54.7	57.4
Bulgaria	1.956	1.956	1.956	54.3	55.8	56.9
Switzerland	1.005	0.972	0.953	182.4	183.7	184.3
Iceland	142.240	149.130	149.310	173.5	168.1	172.7
Norway	10.103	11.425	11.629	153.5	134.3	134.1
Albania	118.980	108.800	100.710	54.6	58.2	62.9
Serbia	117.459	117.251	117.085	57.0	59.3	61.4
Bosnia and Herzegovina	1.956	1.956	1.956	54.6	55.0	59.7
Montenegro	1	1	1	55.8	56.8	57.9
North Macedonia	61.623	61.559	61.517	47.2	48.7	49.6
Türkiye	17.409	25.760	35.573	36.2	38.6	46.8
Coefficients of variation						
EA-20	22.5	21.5	21.3			
EU	28.4	26.6	25.9			
All 36	39.0	36.7	35.5			

Note: countries are sorted according to their 2024 price level index for AIC.
Source: Eurostat (online data code: prc_ppp_ind)